

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра японської філології

Кваліфікаційна робота магістра з японської філології на тему:
«Васейейго як лінгвістичний і соціокультурний феномен в сучасній японській мові»

Допущено до захисту

« ___ » _____ року

студента групи МПяп 51-19
факультету сходознавства
освітньо-професійної програми Галузевий
переклад: японська мова, англійська мова
за спеціальністю 035 Філологія
спеціалізацією 035.069 Східні мови та
літератури (переклад включно), перша –
японська

Наріжного Бориса Олександровича

*Завідувач кафедри
японської філології*

_____ Кравець К. П.

Науковий керівник:
кандидат філологічних наук, доцент
Пирогов Володимир Леонідович

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ЗМІНИ В ЯПОНСЬКІЙ МОВІ ТА ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОГО ШАРУ ВАСЕЙЕЙГО.....	8
1.1. Розгляд основних досліджень лінгвістів в області васейейго.....	8
1.2. Аналіз та систематизація періодів формування лексичного шару васейейго, передумови, котрі спричинили формування васейейго.....	11
1.3. Лінгвокультурні особливості лексики васейейго в японській мові.....	14
1.4. Причини виникнення васейейго.....	17
1.5. Здатність японців до усвідомлення походження васейейго.....	19
Висновки до Розділу I.....	25
РОЗДІЛ II. РОЗУМІННЯ ЯВИЩА ВАСЕЙЕЙГО В АНГЛОМОВНОМУ СВІТІ.....	27
2.1. Трактування васейейго американцями.....	27
2.2. Трактування васейейго канадцями.....	36
2.3. Трактування васейейго британцями.....	38
2.4. Трактування васейейго австралійцями.....	40
2.5. Трактування васейейго новозеландцями.....	42
Висновки до Розділу II.....	44
РОЗДІЛ III. ПРАКТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВАСЕЙЕЙГО НА ПРИКЛАДІ НОВИН.....	45
3.1. Види васейейго за сферою вживання.....	45
3.2. Різновиди васейейго.....	53
3.3. Аналіз васейейго на прикладі сайтів новин.....	60
3.4. Аналіз васейейго на прикладі сайтів газет.....	65
Висновки до Розділу III.....	70
ВИСНОВКИ.....	71
РЕЗЮМЕ.....	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	74

ВСТУП

Актуальність теми. На сьогоднішній день розвиток суспільства набуває шалених темпів, завдяки чому відбуваються зміни у всіх сферах людської діяльності. За останній час через розширення політичних, економічних і культурних зв'язків та у зв'язку з глобалізацією економіки й культури різних країн засоби комунікації також зазнають певного впливу від перерахованих аспектів. Звичайно, мова також не стала виключенням, зазнаючи помітних трансформацій. Якщо розглядати японську мову, то даний факт є досить очевидним.

Впродовж своєї історії Японія досить довгий час вона була ізольованою, однак зараз вона підтримує міжнародні контакти з багатьма країнами світу, внаслідок чого відбувається обмін культурою та знаннями, а також постійний розвиток технологій, котрий відіграє важливу роль не лише у розвитку людства, в мові. Як результат, країна збагачується не лише в матеріальному плані, а й також в культурному аспекті, як наслідок відбувається збільшення лексичного складу нації. Варто зазначити й те, що в певних сферах лексичний шар васейейго відіграє важливу роль і вже є невід'ємною частиною мови, якою складно знехтувати.

Японська мова також не є виключенням, будучи унікальною мовою за своєю структурою, вона має запозичені слова не лише з китайської, а й значну кількість лексичних одиниць, котрі називаються гайрайго. Запозичення та пристосування до японських реалій створили значний пласт такої лексики. Основними джерелами для його створення стали китайська та європейські мови. Говорячи про європейські, то серед них часто зустрічаються французька, нідерландська та англійська, наразі остання займає найбільшу частину серед таких слів в японській мові. Однак, як ми можемо спостерігати, японцям не достатньо просто запозичити лексичну

одиницю, натомість вони створюють власні, з використанням іноземних слів, які на їхню думку можуть краще виразити певні явища та поняття.

Зараз васейейго активно використовується у повсякденному житті та в різних сферах людської діяльності. Як можна було і очікувати, завдяки появі нових явищ, предметів та понять, котрі потрібно якось описати, цей процес став неминучим, тому даних лексичних одиниць в японській мові стає все більше.

Саме такі слова і привертають нашу увагу найбільше, тому що у даному випадку, новоутворена лексика є пластом лексики, котрий має найбільш активний розвиток. Очевидним є те, що васейейго відображує особливості мислення народу, також ми можемо простежити відношення суспільства до таких слів, цей лексичний шар дає нам змогу зрозуміти його значення в японському соціумі по відношенню до носіїв мови, а також для тих, хто вивчає японську мову.

Якщо ми подивимося на канго, то побачимо ті ж процеси, що й відбуваються зараз: використання запозичених елементів та створення власної лексики. Тому можна з впевненістю сказати, подальше створення даних слів є беззаперечним, оскільки в даній ситуації розвиток мови - природній процес і поява не лише васейейго, а й нових, невідомих на сьогоднішній день мовних одиниць в японській мові є логічною. Тому варто пам'ятати про те, що під час перекладу японської мови перекладач повинен бути всесторонньо розвинутим і розуміти не лише лінгвістичні аспекти, котрі безсумнівно є важливими, а й культурні особливості, котрі відіграють надзвичайну роль під час цього процесу.

Сьогодні ми постійно зустрічаємо все нові й нові дослідження лексичного складу різних мов світу, що не є дивним. Впродовж всього розвитку будь-якої мови, людству завжди цікаво як те чи інше мовне явище може виразитися в ній, а також, яке значення воно має не лише для неї, а й для тих людей, котрі нею розмовляють. Японська мова завжди привертає

увагу науковців, адже мова та суспільство являються єдиним елементом, котрий постійно розвивається. Одним з таких бурливих та постійних процесів, як і зазначалося раніше, є лексична складова, котра зазнає постійних змін, зокрема такий шар лексики як «васейейго». Не зважаючи на те, що ця тема є часто досліджуваною, серед українських науковців, вона недостатньо висвітлена. Крім того, через постійний розвиток мови, роботи з цієї тематики поступово втрачають свою значущість на практиці. Таким чином, дослідження важливості та особливостей лексичного шару васейейго в площині лінгвістики та соціуму й визначає актуальність теми нашої роботи.

Хоча такий лексичний шар як васейейго є досить новим явищем в японській мові, адже його історія нараховує приблизно 30 років, ми можемо стверджувати, що він вже створює відчутний вплив в японському суспільстві, з'являючись в різних сферах життя. Саме тому ця лексика і є цікавою для мовознавців, завдяки сучасному походження, змінами під час свого формування та схожістю на слова іншомовного походження. Згадані вище особливості, як і раніше, підштовхують наукову спільноту до поставлення завдань дослідження походження цих слів, їхньої важливості для сучасного суспільства, особливостей формування одиниць даного лексичного пласту, а також майбутніх перспектив використання васейейго в японському соціумі. Так як дана лексика є часто вживаною на сьогоднішній день, матеріалом дослідження виступають різноманітні сайти. Також в роботі були використані праці відомих вітчизняних та зарубіжних лінгвістів, котрі займалися дослідженнями васейейго.

Мета дослідження – спроба виявити яким чином вище згаданий пласт японської мови відіграє роль в японському суспільстві, а також його особливості з наукової точки зору через аналіз різних інформаційних джерел та їх словникового складу тощо.

Завдання дослідження:

- 1) визначити теоретичні засади дослідження лексики васейейго в японській мові;
- 2) проаналізувати та систематизувати періоди формування лексичного шару васейейго, а також передумови, котрі спричинили його формування;
- 3) виявити лінгвокультурні особливості лексики васейейго в японській мові;
- 4) розглянути як добре в англomовних країнах розуміють васейейго;
- 5) розглянути сфери вживання вище згаданої лексики, а також вплив та значення, котре вона створює в сучасному японському суспільстві;
- 6) визначити способи формування васейейго;
- 7) Узагальнити отримані результати та зробити висновки.

Об'єкт дослідження – мовні матеріали, котрі можуть містити васейейго, які представлені наступним чином: сайти новин та газет, адже саме такі джерела складають найбільшу частку вищезгаданих слів; наявні дослідження науковців, котрі займалися дослідженням даної теми, так як важливо дізнатися їхню думку з приводу цього питання.

Предмет дослідження – процес формування та походження лексичних одиниць васейейго в період 1990-й – по т.ч., особливості його формування з погляду лінгвістики, важливість даних слів для сучасного японського суспільства, функції, які вони відіграють у сучасному японському соціумі, котрі обумовлюють доцільність появи та розвитку вищезгаданого словникового пласту японської мови.

Теоретико-методологічною основою дослідження є поєднання описового, зіставного, порівняльного, морфологічного методів дослідження.

Під час написання магістерської роботи автором були використані праці широкого кола вітчизняних та іноземних вчених з питань, які безпосередньо належать до теми роботи Пирогова В. Л., Шерегеди Т. С., Ямане Кадзуфумі, Оксанен А., Субе Мунео, Семенка С. М., Голлін Н.,

Комарницької Т. К., Комісарова К. Ю., Жупника А. О., Гілла Дж. Г., Містрі П. Дж., Кембел Л., Міллер Л., Шерегеди Т. С., Семенка С. М., Білозерової А. В., Локтіонова Н. М., Джао Фенпінга, Джіан Янга, Аїдзави Масао,

Наукова новизна одержаних результатів полягає у виділенні такої галузі використання васейейго як шоу-бізнес, виділення однієї із причин появи лексики даного типу, у зв'язку з ієрогліфічно-силабічним записом японської мови.

Практичне значення даної магістерської роботи полягає в отриманні результатів, які є певним внеском до загального мовознавства.

У результаті вивчення предмету дослідження було одержано результати, які можна використовувати у викладанні теоретичної граматики японської мови («Словотвір», «Іменник», «Дієслово»).

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження були опубліковані на Міжнародній науково-практичній конференції «Інженерія знань як фактор міжкультурної кооперації України з Японією, КНР і Республікою Корея». Була представлена одна наукова праця.

Структура магістерської роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, анотації, висновків, списку використаної літератури на 33 позиції. Загальний обсяг роботи – 78 сторінок.

РОЗДІЛ І.

ЗМІНИ В ЯПОНСЬКІЙ МОВІ ТА ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОГО ШАРУ ВАСЕЙЕЙГО

1.1. Розгляд основних досліджень лінгвістів в області васейейго

У центрі уваги даної роботи є створення нових "англійських" слів в рамках японської мови. Це явище називається васейейго (和製英語). Wasei (和製) означає "Зроблений в Японії", а eigo (英語) - "Англійська мова"; прямим перекладом буде "Англійська, створена в Японії". Васейейго – слова та словосполучення, створені японцями з допомогою морфемного складу англійської мови, і не існують в англійській. Інші назви, котрі використовуються дослідниками для позначення цього явища, є "псевдо-англійська" або "псевдо-запозичені слова". Можна сказати, васейейго є пристосованою англійською мовою по відношенню до японської мови.

Дані «псевдо запозичення» - це не звичайні запозичені слова, а лексеми, побудовані в Японії японцями. Вони несуть в собі японські цінності та ідеї, які розуміються тільки в японському контексті. Можна з впевненістю заявити, що це маніпуляція англійською мовою, так як васейейго свідомо придумані японцями.

Розглядаючи такий пласт словникового складу як васейейго варто взяти до уваги те, що дані слова хоч і мають японське походження, створюються вони від іншомовних слів. Таким чином ми можемо зробити висновок - запозичена лексика є невід'ємною частиною будь-якої мови, котра використовується для доповнення словникового складу. Деякі запозичення втрачають своє іноземне забарвлення і відчуються як цілком свої, інші натомість зберігають фонетичну, граматичну або семантичну незвичність, залишаючись при цьому чужорідними.

Як зазначає Пирогов В. Л. в своїй статті «Еволюція системи японського письма і динаміка форм словотвору в японській мові» (2016): *«Що стосується японської мови, то вона в процесі історичного розвитку неодноразово зазнавала зовнішнього впливу, при цьому завжди зберігаючи свою автентичність і відокремленість від інших, в наслідок чого, врешті-решт, сформувалася надзвичайно своєрідна і унікальна мова, яку можна охарактеризувати як синкретичну – японо-китайську – з домішками, на сучасному етапі, лексики європейських мов, переважно англійської»* [5, с. 2].

Звичайно, становлення такого лексичного шару як васейейго є наслідком не лише постійного розвитку японської мови, а й невідпинним прогресом людства в цілому. Адже псевдо-англіцизми японської мови є словами, котрі використовуються на позначення нових речей та понять для японського суспільства. В науковому середовищі дана тема є надзвичайно важливою та актуальною на сьогоднішній день, котрою займається велика кількість дослідників, однак ми беремо до уваги найбільш відомі та вагомі праці даної тематики.

Такий вид лексики можна з впевненістю назвати васейейго. Хоча раніше васейейго мали різні назви. Гілл Дж. Г., Містрі П. Дж., Кембел Л. у своїй праці «The Life of Language» (1998) говорять про те, що ці слова називалися по різному «псевдо-запозичені слова», «псевдо-англійська», «англійська, створена в Японії», «частини словникового складу, натхненні англійською мовою». Самі японці при згадуванні цих слів найчастіше говорять, що це 和製英語 «англійська, створена в Японії» або カタカナ英語 «англійська, котра записана катаканою» [11. с. 123].

Говорячи про поняття васейейго та походження даного шару лексики, потрібно звернутися до робіт таких видатних українських лінгвістів, як К. Ю. Комісарова та В. Л. Пирогова, адже вони дають змістовне пояснення цього терміну. Наприклад, Комісаров К. Ю. та Комарницька Т. К. у своїй роботі «Сучасна японська літературна мова: теоретичний курс» (2012) пишуть про

це наступним чином *«<...> васейейго визначають як псевдоангліцизми, слова і словосполучення, схожі за своєю формою на запозичення з англійської мови, однак не наявні у словниковому складі останньої. Отже, японська англійська - це створення нових слів і словосполучень із уже наявних коренів чи окремих слів іноземної мови»* [4, с.131].

Не менш цікавим є тлумачення В. Л. Пирогова про те, що васейейго можна вважати псевдоангліцизмами, тобто словами та конструкціями, яких не існує в англійській мові, але які за формальними ознаками схожі на англомовні кальки [5, с. 31].

Якщо звернути увагу на роботи закордонних лінгвістів, то їхня думка щодо васейейго звучить майже однаково. Так Дж. Годдард у своїй роботі *«Recognition of English Loanwords (waseieigo) Among Japanese University Students»* (2017) говорить про це так: *«Васейейго, також відомі як «англійська, створена в Японії» – клас мови, котрий створений з лексики, яка записана катаканою і має вигляд запозичення, але по факту трішки або повністю відрізняється значенням по відношенню до оригіналу. Ці запозичення еволюціонували та набули значення відмінне від «початкового слова» чи отримали іншого значення з моменту їхнього створення»* [12, с. 60].

Таким чином можемо зрозуміти, що трактування цього поняття є майже ідентичним, незалежно від авторів. Однак, не менш важливим є думка самих японців, котрі постійно стикаються з васейейго в найрізноманітніших аспектах життя.

Тому варто розглянути роботу американки Н. Голлін *«Examining the Phenomenon of Wasei Eigo : English Pseudo-Loanwords in Japanese»* (2013), котра проводила опитування серед японців, в якому їм потрібно було описати, як вони розуміють васейейго: *«Для мене, васейейго нічого не значать, крім свого прямого перекладу «англійська, створена в Японії» (Ано Фумі, заслужений професор університету Тохоку).*

«Це японська мова, котра виглядає як англійська, але не використовується в англійській мові» (Йокота Міцумі, студент) [13, с. 3].

Звичайно, з таким поясненням васейейго складно не погодитися, тому можна з впевненістю сказати, що даний пласт лексики є японським, хоча містить в собі сильний відтінок англійської мови. Однак варте уваги й те, що під час опитування Н. Голлін зазначає, що значення цього поняття може різнитися, в залежності від людини :

«Слова, котрі записані катаканною, які часто вважаються японцями англійськими, але насправді вони створені в Японії» (Цуджі Кохей, студент).

«Слова, які насправді зроблені завдяки поєднанню різних іноземних мов або з допомогою скорочення і лише мають вигляд лексики англійської мови» (Шідзуока Юкі, студент) [13, с. 4].

Таким чином стає очевидним те, що навіть японці можуть мати певні розбіжності під час опису даного поняття, хоча і в цих твердженнях спостерігається одна тенденція – слова, котрі є японськими, які в свою чергу можуть бути помилково віднесені до гайрайго. Варто зазначити той факт, що не лише японці, а й ті хто вивчає мову, можуть помилятися з приводу походження васейейго через одну з причин, про яку говорить Т. С. Шерегада в своїй статті «Новые заимствования в японском языке» (2019): *«Деякі одиниці є васейейго - їх не існує в мові оригіналу, їх помилкова «іноземність» обумовлена графічним виглядом (катакана або латиниця) і \ або компонентами іноземного походження» [7, с. 121].*

1.2. Аналіз та систематизація періодів формування лексичного шару васейейго, передумови, котрі спричинили формування васейейго

Можна з впевненістю сказати, що лексичний шар васейейго досить нове явище японської мови, однак, воно стало результатом достатньо довгих

змін японської мови. Як наслідок, нам варто згадати найважливіші періоди розвитку мови, котрі надали значний поштовх для створення даного лексичного шару. Однак, якщо ми розглянемо васейейго в площині періодизації японської мови, то в такому випадку спостерігається певна закономірність, японці використовують лексичний запас країн, котрі мають великий вплив на Японію. Завдяки цьому створилися канго, які свого роду можна вважати прототипом васейейго. На підтвердження даної думки можемо навести уривок з статті Сименка С.М. «Англіцизми в сучасній японській мові: мода чи необхідність» (2018): *«При цьому, як зауважує С.В. Маєвський, посилаючись на спостереження відомого російського японіста В.М. Алпатова: «Японська мова поводиться з прямими запозиченнями з англійської та інших західних мов як зі своєю беззаперечною власністю, підручним лексичним матеріалом, легко переосмислюючи іноземну лексику і вільно рекомбінуючи її елементи – точно так, як це століттями робили в Японії з лексикою китайського походження» [6, с.205].*

Говорячи вже про розвиток раніше згаданого лексичного пласту, для початку нам потрібно визначитися з періодизацією цього виду лексики. Історію розвитку японської писемності добре висвітлив В. Л. Пирогов у роботі «Еволюція системи японського письма і динаміка словотвору японській мові» виділяє наступні періоди:

«Новітній етап (近代, 1868–1945 рр.): активна взаємодія компонентів змішаної системи письма кандзіканамадзірібун з переважанням ієрогліфів, але при активному проникненні в повсякденну мовну практику японців лексики гайрайго (外来語). Поступова відмова від ієрогліфічного запису запозичених іношомовних слів» [5, с. 6].

Саме на цьому етапі іноземні запозичення із західноєвропейських і деяких інших мов (окрім китайської) прийнято записувати однією з різновидів силабічної абетки - катаканною. В цілому «слова, що прийшли

ззовні» по-японськи називають гайрайго, а в зв'язку з тим, що вони записуються катаканною, їх також називають *катаканато* «катаканні слова».

У своїй роботі «Окно в Японію: Асоціація японоведів Росії» (2001) В.М. Алпатов про запозичені слова пише так: *«Гайрайго, які з'явилися в японській мові після буржуазної революції 1867-1868 рр., В основному в кінці XIX - першій половині XX ст. належать до другого періоду запозичень. Кількість гайрайго в цей період різко зростає: до 1931 року, за даними вченого Аракава Собей, тільки з англійської мови було запозичено близько 5500. У 30-40-ті роки XX ст. правлячі кола мілітаристської Японії взяли курс на різке обмеження числа запозичень, а в роки війни заборонили запозичення з будь-яких мов, крім німецького та італійського»* [1, с. 57].

В такому випадку ми можемо з впевненістю сказати, що впродовж «Новітнього етапу» вже відбулася значна кількість запозичень лексики з англійської мови, котра могла слугувати основою для формування васейейго.

Щодо наступного, Сучасного етапу (1945 – 1980 рр.), то впродовж нього відбувається подальше активне впровадження *гайрайго* в японську мову, японці повністю відмовилися від застосування ієрогліфів для запису іноземних слів, структурні трансформації запозиченої лексики (поява скорочень, усічень тощо, наприклад, *マイク*, *ホーム*, *パソコン* тощо) [5, с. 6].

Особливість післявоєнного періоду полягає в тому, що майже всі гайрайго приходять в японську мову з американського варіанту англійської мови (цим пояснюються їх фонетичні особливості, які можуть бути незрозумілі людям, які знають лише британський варіант. [8, с. 58].

Поточний етап (1990-й р. по т.ч.) характерний тотальним поширенням гайрайго і появою їх лексичних дериватів, а саме – васейейго (яп. 和製英語) і консюго (яп. 混種語) [5, с. 6]. Васейейго з'являються на хвилі моди на все американське та на іноземні слова. Саме це стало містком між лексикою створеними японцями з морфем англійської мови та гайрайго.

Як наслідок, завдяки певним трансформаціям не лише запозичених раніше слів, а й іншомовної лексики, словниковий склад японської мови поповнився новими словами.

Таким чином ми бачимо, що історія трансформацій в японській мові нараховує великий період часу і останні найактивніші зміни відбуваються в лексичному пласті гайрайго. Хоча й васейейго з'явилися приблизно 30 років, для нашої роботи було важливим розглянути історію розвитку японської мови з «Новітнього етапу» розвитку японської мови. Отже, ми можемо зробити висновок, що характерним для лексичних деривативів гайрайго в японській мові є запозичення лексики з англійської мови та їх перетворення на власні слова з новим значенням, котрі характерні та зрозумілі для японців.

Причиною появи таких слів можна назвати, японські реалії, які стикалися з іншою мовою, впродовж всього розвитку японського соціуму, культури, релігії та технологій. А. О. Жупник в своїй статті «Аналіз англіцизмів як найчисленнішої групи неологізмів спорту» (2015): *«Запозичення цього типу вмотивовані престижем іноземної мови в певній сфері і тенденціями імітування її мовних конструкцій»* [3, с. 92].

1.3. Лінгвокультурні особливості лексики васейейго в японській мові

Звичайно, говорячи про лінгвокультурні особливості васейейго, потрібно розглянути поняття лінгвокультурологія, адже, саме воно допоможе нам зрозуміти основні критерії, за якими ми повинні розглядати специфіку даної лексики. У своїй роботі «Лингвокультурология как лингвистическая дисциплина» Белозерова А. В. та Локтіонова Н. М. пишуть про те, що дане поняття базується не лише на загальній інтегративній семі «культура - мова»; але, крім цього, в дефініції вказані й інші релевантні ознаки досліджуваної дисципліни: національна картина світу, мовна свідомість, національно-ментальні особливості як принципово нові об'єкти дослідження:

«лінгвокультурологія - дисципліна, що вивчає прояв, відображення і фіксацію культури в мові та дискурсі. Вона безпосередньо пов'язана з вивченням національної картини світу, мовної свідомості, особливостей ментально-лінгвального комплексу [2, с. 2].

З даного пояснення стає зрозуміло, що лінгвокультурні особливості це не просто поверхневе «культура-мова», а де що глибше та змістовніше поняття, яке допоможе нам зрозуміти не лише причини створення даної лексики японцями в площині культури, а й культурні особливості, які несуть в собі васейейго.

Японці завжди славилися тим, що вони можуть запозичувати різноманітні речі і не лише майстерно застосувати їх, а й навіть покращувати та пристосовувати для своїх реалій. У своїй праці « Japanese: A Heavily Culture-Laden Language» (2005) Джао Фенпінг говорить: *«Як жителі західних країн, японці також володіють геніальним умінням імпортувати, запозичувати, а потім пристосовуватися до своїх національних цілей. Легкість, з якою японці запозичують, модифікують і приймають іноземні слова та ідіоми, є, мабуть, їх найбільшою перевагою і ні в якій мірі не применшує силу японської культури або її фундаментальну однорідність»* [10].

Варто пам'ятати те, що реструктуризація мислення японців та японської культури відбувалися паралельно реструктуризації системи письма, щодо процесу змін в системі письма ми говорили раніше. Ці зміни тісно пов'язані з даними трансформаціями. Якщо ж ми говоримо про періоди реструктуризації культури через призму писемності, то можна виділити 4 етапи:

1. Ієрогліфіка
2. Гайрайго
3. Ромаджі
4. Васейейго та коншюго.

Говорячи про васейейго варто звернути увагу і на той факт, що дані слова можна віднести більше до молодіжних слів. Аналізуючи сучасне становище японського суспільства ми спостерігаємо небажання молоді йти дорогою своїх батьків. В розумі молодих японців відбулася революція: спільні інтереси вони перестали ставити вище особистих, при цьому японський індивідуалізм - не наслідування Заходу, а протест проти групової свідомості минулої епохи. Розпочатий в 1980-і роки процес триває безперервно, приймаючи в кожному десятилітті нові, специфічні форми, для яких доводиться придумувати нові - в основному запозичені з англійської мови терміни.

Тому не дивно, що такий лексичний шар як васейейго відображає настрої японської молоді, саме такі слова свідчать про зміни у мисленні японців та подальший розвиток різноманітних деривативів гайрайго.

«За словами студента Йокоти Муцумі, в Японії використання такої лексики чи слів, записаних катаканою, вважається «крутим, класним». Це може вказувати на те, що дане явище більш прийнятне та поширене серед молодого покоління. Але це не означає, що старше покоління використовує васейейго набагато рідше» [13, с. 24].

Молодше покоління вважає все американське, особливо сучасну культуру та товари, кращим за японське. Вони використовують морфеми (англомовний матеріал), надаючи перевагу англійській мові. Цікавим є той факт, що японці повинні були б використовувати васейейго для спілкування з жителями інших країн, однак ми спостерігаємо використання цих слів всередині японського суспільства, тобто японці створили самі для себе англійську мову.

В цьому проглядаються подвійні стандарти, адже японці вважають себе патріотами, для них є великою честю бути японцями.

Таким чином ми бачимо, що повсякденна прагматика витискує традиції і японці можуть самі створювати все те, що їм потрібно. Дані слова

записуються катаканною, тому що в думках людей присутнє бажання зменшити кількість ієрогліфів. Поглянувши на західні країні, стає зрозумілим, що там англійська мова не є популярною, так як там не має ієрогліфів. В європейців не присутнє прагнення до змін власної мови за допомогою англійської, жителі Іспанії, Франції та інших країн іноді не бажають розмовляти та використовувати її, навіть якщо з ними розмовляють цією мовою.

1.4. Причини виникнення васейейго

Якщо брати період існування васейейго в історичній площині загального розвитку японської мови, то він займає крихітний проміжок часу. Однак, будучи досить новим явищем, створення даних слів має доволі різноманітні причини, котрі стали рушійною силою, для цього процесу. Васейейго має величезну кількість сфер вживань, однак говорячи про те, чому ж виник даний лексичний шар, то ми можемо сказати, що його виникнення має лінгвістичне підґрунтя.

Щодо причин появи цієї лексики Джіан Янг у своїй роботі «和製英語の日本語化のプロセスについて» (2013) говорить про наступне: *«Поява васейейго в повсякденному житті Японії, швидше за все, пов'язана з свідомістю японського народу. Японці – новачки і проявляють велику цікавість до іноземних речей. Після Другої світової війни, завдяки міжнародному впливу, джерелом цієї новизни став Захід. У свідомості японці, присутнє постійне прагнення наслідувати приклад Заходу і влитися в ряди розвинених країн»* [14, с. 80].

Однак, варто враховувати те, що японська культура у протиставленні з китайською та західною культурами у контексті «свій-чужий» завжди відчувала своє відставання та потребу у надолуженні втраченого лідерства серед інших країн, тому не дивно, що японці сприймали лише найкраще від

«чужих» культур, і змогли зберегти відчуття чогось неприродного та невластивого в цих запозиченнях, використовуючи при цьому дані надбання впродовж довгого часу.

Ще однією причиною виникнення даних слів можна назвати зручність васейейго для щоденного використання. Завдяки тому, що фраза записана катаканною, можливо передати її зміст іншим, при цьому вона буде частіше використовуватися в повсякденному житті, в порівнянні з оригіналом. Скорочення є найпростішим способом утворення даних слів, завдяки цьому можна передати те, що складно виразити, використавши коротке слово.

Говорячи про японську мову, можна з впевненістю заявити, що васейейго – прагнення скоротити мову. Стало зрозумілим те, що традиційна мова не може задовольнити потреби сучасного суспільства, через постійні зміни в ньому. Тому виникла проблема у зв'язку з використанням ієрогліфічно-силабічного запису, що створює перешкоди для запису нових слів. Невпинна зміна реалій культури спричиняє відчутний вплив і на мовні реалії. І виходом з цієї ситуації стала поява васейейго. Адже тепер можна не порушуючи закону з лінгвістичної точки зору, штучно вирішити проблеми незручностей японської мови. Не потрібно підбирати ієрогліфи за значенням та звучанням для потрібного слова, вже не має потреби передавати іншомовні слова за допомогою катакани та адаптувати їх для японської мови.

Інші дослідники також схильні до цього твердження: *«Довжина слів в англійській мові - не єдина незручність: <...> слова та ідеї можуть стати васейейго, якщо їх занадто важко пояснити або вони занадто довгі і складні для вимови. <...> ці слова існують просто тому, що вони часто бувають коротшими і легшими для вимови в скороченому вигляді. Японцям дійсно подобається, використовувати їх для зручності або скорочення слів»* [13, с. 26].

В останні роки, по мірі збільшення кількості слів, записаних катаканною та складних для розуміння, в повсякденному житті, Національний інститут

японської мови та лінгвістики вперше випустив книжку в 2003 році 「外来語」 言い換え提案, випускалася вона до 2007 року і має чотири частини. Це праця, котра містить конкретні пропозиції щодо перефразування іншомовних слів, які використовуються в загальнодоступних місцях, але складні для розуміння загальній публіці японською мовою.

Даний інститут провів опитування 2003 року, якому йдеться про те, як часто використовують та зустрічають в повсякденному житті іншомовну лексику японці. Кількість людей, котрі мають контакти з такою лексикою, досягла 81.2%, на противагу цьому результату, лише 17.2% відповіли, що не стикалися з такими словами. Звичайно, англійська мова вивчається в школах, японці мають можливість працювати з нею, тому не дивно, що вона має відчутну силу в соціумі. Опитування проводилося серед жінок та чоловіків віком від 10 і більше ніж 60 років. Цікавим є також й те, що жінки більш схильні до використання даної лексики. Лише після 60 років, спостерігається помітне збільшення іншомовних слів у чоловіків, в порівнянні з жінками [16, с. 1, 2]. Також, в даній роботі ми бачимо підтвердження популярності цієї лексики серед молодих людей, чим старіше покоління, незалежно від статі, тим вона менша.

1.5. Здатність японців до усвідомлення походження васейейго

Васейейго досить нове явище, тому дослідження в області того, як розуміють такі слова японці, а також носії англійської мови є мало проведеними. В наступних розділах ми будемо розглядати наскільки дані слова є зрозумілими для японців та американців.

Попри використання даної лексики японцями, вони відчують певні труднощі в усвідомленні того, що це слова, створені ними. Завдяки своєму написанню та іншомовному звучанню, жителі Японії досить часто вважають

васейейго запозиченими іншомовними словами, або ж японською – 外来語. Це й не дивно, адже лексичний склад японської мови постійно поповнюється завдяки запозиченням з інших мов. Вони швидко стають частиною японського життя, а в деяких сферах їхня кількість може перевершувати і японські слова. Деякі з них слугують будівельним матеріалом у формуванні васейейго, тому японцям досить складно зрозуміти значення даних слів, не говорячи вже про шлях їх створення.

Під час досліджень впливу, котрий пов'язаний з васейейго, проводяться різноманітні опитування, спрямовані на виявлення здатності японців до розрізнення даної лексики та їхнє ставлення щодо неї. Анніка Оксанен у своїй роботі «INTRALINGUAL INTERNATIONALISM English in Japan and 'English Made in Japan'» (2010) представила таке дослідження. Опитування було проведено в університеті міста Канадзава 2009 року учасниками якого стали 37 студентів, серед них 17 жінок та 20 чоловіків, вік яких коливався в межах від 18 до 27 років. Всі вони приймають участь в різноманітних міжнародних заходах для студентів, тому рівень знань англійської мови також є не однорідним, так як вони навчаються на різноманітних факультетах: економічному, інженерному, правовому медичному та інших.

Опитування складалося з 3 варіантів відповіді:

[] 外来語 (カタカナで書かれた英語) (gairaigo [English written in katakana])

[] 和製英語 (wasei eigo)

[] わからない(I don't know)

В ньому студентам було запропоновано 20 слів, серед них 12 外来語 та 8 和製英語 [9, с. 50].

Даний список мав такий вигляд:

ペーパードライバー	(paper driver, person who has a driver's license but does not drive) (wasei)
-----------	--

ペーパーテスト	(paper test, written test) (wasei)
ノンカロリー	(non-calorie, light/sugar-free) (wasei)
スキンシップ	(skinship, physical closeness) (wasei)
エコライフ	(ecolife, ecological lifestyle) (wasei)
スカイスクレーパー	(skyscraper)
マスターコース	(master course, master's program/graduate school) (wasei)
ノンストップ	(non-stop)
フリーサイズ	(free-size, one-size) (wasei)
モノセックス	(monosex, unisex) (wasei)
ハイライト	(highlight)
マスタープラン	(master plan)
フルスケール	(full scale)
サバイバルゲーム	(survival game)
カンニングペーパー	(cunning paper, cheat sheet) (wasei)
アフタースキー	(after ski)
ユニットバース	(unit bath, combined bathroom and toilet [which in Japan are usually separate]) (wasei)
ニューメディア	(new media)
シルバーハウジング	(silver housing, housing for elderly people) (wasei)
フロントガラス	(front glass, windscreen) (wasei)

Також студентам запропонували оцінити власний рівень англійської мови в чотирьох аспектах: читання, письмо, аудіювання та мовлення. Коли ми поглянемо на результати опитувань щодо здібностей в англійській, то стає зрозумілим факт того, що більшість учасників опитування дають не надто

позитивний відгук своїм навичкам. Кількість студентів, котра оцінила свої вміння позитивно з кожного аспекту коливалася від до 4 до 6 чоловік. Тому не зважаючи на те, що японська молодь прагне до частішого використання англійської мови, їхні знання все ще залишають бажати кращого.

Щодо самого опитування, то відсоток правильних відповідей, де гайрайго та васейейго були впізнані студентами склали 46.64%. Кількість помилок, коли учасники опитування не змогли вірно вказати приналежність даних слів до запозичених та таких, що були створені самими японцями дорівнювала 30.85%. Також було отримано багато відповідей, в яких молоді люди проявляли сумніви – 23.51%.

Стосовно результатів опитування, то вони мали наступний вигляд:

	Correct %	Incorrect %
kanningupēpā (wasei eigo)	89.2	10.8
pēpāдораibā (wasei eigo)	75.7	24.3
sabaibarugēmu (gairaigo)	75.7	24.3
ekoraifu (wasei eigo)	67.6	32.4
hairaito (gairaigo)	62.2	37.8
pēpātesuto (wasei eigo)	54.1	45.9
nyūmedia (gairaigo)	54.1	45.9
nonsutoppu (gairaigo) [note: no I don't know answers]	51.4	48.6
shirubāhaushingu (wasei eigo)	48.7	51.3
furīsaizu (wasei eigo)	45.9	54.1
furusukēru (gairaigo)	45.9	54.1
nonkarorī (wasei eigo)	45.9	54.1
furontogarasu (wasei eigo)	37.8	62.2
sukaisukurēpā (gairaigo) [note: all incorrect answers I don't know]	32.3	67.7

yunittobasu (wasei eigo)	27	73
sukinshippu (wasei eigo)	24.3	75.7
masutāpuran (gairaigo) [note: 21/37 I don't know answers]	21.6	78.4
afutāsukī (gairaigo) [note: 27/37 I don't know answers]	18.9	81.1
monosekkusu (wasei eigo) [note: 18/37 I don't know answers]	16.2	83.8
masutākōsu (wasei eigo)	8.1	91.9

Відповіді “I don't know” в даній таблиці були віднесені до неправильних.

Якщо ж ми говоримо про те, які слова отримали найбільше неправильних відповідей, то це васейейго [9, с. 51]:

	Incorrect %
Masutākōsu	75.7
Sukinshippu	62.2
Yunittobasu	62.2
Furontogarasu	51.4
Nonkarorī	45.9
Nonstoppu (gairaigo)	48.6
Furīsaizu	37.8
Monosekkusu	35.1
Pēpātesuto	35.1

Цікавим також виявилися результати щодо слів, в яких учасники опитування не були впевнені. Більшість даних слів є 外来語. Причиною такого результату може бути те, що дана лексика була невідомою для студентів:

	I don't know answers %
Afutāsukī	73
sukaisukurēpā [note: all incorrect were I don't know answer]	67.6
Masutāpuran	56.8
monosekkusu (wasei eigo)	48.7
shirubāhaushingu (wasei eigo)	37.8
Nyūmedia	29.7
Furusukēru	29.7

Незважаючи на те, що японці досить погано знають англійську мову, вони активно використовують васейейго та гайрайго. Однак, при спробі визначити до якого з щойно згаданих видів слів належить та чи інша лексика, в них спостерігаються певні труднощі. Досить складно зрозуміти причину цієї ситуації, можливо, це можна пояснити тим, що васейейго записані катаканною, крім того, їхнє звучання схоже на гайрайго.

Висновки до Розділу I

Постійний розвиток мови дає можливість японцям до найрізноманітніших маніпуляцій з нею, що робить японську мову унікальним явищем серед інших мов світу, навіть зараз, лінгвісти ще не визначилися до якої мовної групи вона належить.

Важливим періодом розвитку японської мови став Новітній етап (近代, 1868–1945 рр.). Впродовж цього проміжку часу Японія почала активно налагоджувати зв'язки з Заходом, знайомитися з раніше невідомими явищами та впроваджувати запозичені слова до японської мови. Також японці відмовилися від ієрогліфічного запису 外来語. Ключовим періодом для розвитку японської мови став Поточний етап (1990-й р. по т.ч.), під час якого й виникли васейейго.

Існує декілька причин появи таких слів. З одного боку це є результатом надзвичайної популярності культури сучасної Америки – різноманітні товари, індустрія розваг та шоу-бізнес. Досить часто японці надають перевагу саме закордонним речам. Так як Сполучені Штати мають відчутний вплив на Японію, використання англійської мови в якості будівельного матеріалу для створення васейейго не є чимось дивним. Це не є чимось незвичним, адже Китай також впливав на японські острови і результатом цього стало впровадження китайських ієрогліфів.

З іншого боку, поява васейейго є бажанням спростити мову, позбутися монолінгвізму, адже ієрогліфічно-силабічне письмо є однією з причин появи даної лексики. Японцям набридло мовне обмеження, тому вони прагнуть позбутися ієрогліфів, внаслідок чого й створюють васейейго, записуючи їх не ієрогліфами, а катаканою.

Звичайно, такий новітній вид лексики викликає різноманітні емоції в японців. Молодь вважає васейейго невід'ємною частиною власного словникового складу, в той час як люди похилого віку ставляться негативно.

Їхня думка є зрозумілою, адже використання даних слів буває занадто великим, без будь-яких на те причин.

Не зважаючи на те, що васейейго створені з використанням морфем англійської мови, досить часто вони викликають труднощі з приводу природи їхнього походження у японців. Також було виявлено те, що гайрайго з більшою періодичністю надається перевага у використанні, в порівнянні з традиційними японськими словами. Це також свідчить про прагнення до спрощення японської мови. Можемо зробити висновок, що японці рухаються в правильному напрямку по відношенню до спрощення власної мови.

РОЗДІЛ II.

РОЗУМІННЯ ЯВИЩА ВАСЕЙЕЙГО В АНГЛОМОВНОМУ СВІТІ

2.1. Трактування васейейго американцями

Як ми згадували раніше, однією з головних причин появи даної лексики є спрощення японської мови та посилення зв'язків з англомовними країнами. Сполучені Штати Америки є однією з тих англомовних країн, лексичний склад якої японці найчастіше використовують для створення даної лексики. Багатьох науковців цікавить наступне питання: наскільки ефективними є дані деривативи запозиченої лексики, тому на сьогоднішній день проводяться різноманітні дослідження та опитування, з приводу цього явища?

Одне із таких опитувань висвітлив у своїй роботі «和製英語はどこまで理解されるか — 現地（アメリカ合衆国）調査報告 — » (2014) Ямане Кадзуфумі. Дане тестування проводилося в місті Клівленд, в 2012 році, учасниками якого стали чоловіки та жінки віком від 20 до 50 років. Вони не вивчали японську мову, англійська для них є рідною. Це студенти та працівники різноманітних сфер: лікарі, охоронці, медсестри, економісти та банкіри тощо. В опитуванні були наступні васейейго, котрі стосувалися повсякденного життя та бейсболу [17, с. 37]:

(1) アイスクャンデー : ice candy
(ice lolly)	(4) イージーオーダー : easy-order
(semi-tailored, made to order without
a fitting)
(2) アドバルーン : ad-balloon
(advertizing balloon)	(5) オーダーメイド : order-
made (tailor-made, made to order)
(3) アフターサービス : after
service (after-sales service)	(6) イメージアップ : image up
(better image)

- (7) イメージダウン : image down
(harm to one's image)
- (8) オーエル : office lady (female office worker)
- (9) オートバイ : autobi (motorbike, motorcycle)
- (10) オールドミス : old miss
(spinster, old maid)
- (11) ガードマン : guard man
(security guard)
- (12) ガソリンスタンド : gasoline stand (petrol station, gas station)
- (13) カフスボタン : cuffs button
(cuff links, sleeve links)
- (14) キーホルダー : key holder
(key ring)
- (15) キャンピングカー : camping car (camper, camper van)
- (16) ゴールデンアワー : golden hour (prime time)
- (17) サイドビジネス : side business
(sideline)
- (18) サラリーマン : salaryman
(office worker, salaried man)
- (19) シーズンオフ : season-off (off-season)
- (20) シャープペンシル : sharp pencil (mechanical pencil)
- (21) シンボルマーク : symbol mark
(mark, emblem)
- (22) セールスポイント : sales point
(selling point)
- (23) タイムレコーダー : time recorder (time clock)
- (24) チアガール : cheer girl (cheer leader)
- (25) テーブルスピーチ : table speech (after-dinner speech)
- (26) テーブルセンター : table center (centerpiece)
- (27) テレビタレント : TV talent
(TV personality)
- (28) ドアボーイ : door boy
(doorman)
- (29) ドクターコース : doctor course (doctoral program)
- (30) ネームカード : name card
(name tag)
- (31) ネームバリュー : name value
(name recognition, much publicity)
- (32) ノーカット : no cut (uncut, unabridged)

- (33) ハードスケジュール : hard schedule (tight schedule)
- (34) ハイセンス : high sense (good sense, refined sense of taste)
- (35) ハイティーン : high-teen (late in one's teens)
- (36) ローティーン : low-teen (early in one's teens)
- (37) ハイミス : high miss (spinster, old maid)
- (38) バックギヤー : back gear (reverse gear)
- (39) バックミラー : back mirror (rearview mirror)
- (40) パンク : punc (fat tire, puncture)
- (41) パンティーストッキング : pantystocking (pantyhose)
- (42) ビーチパラソル : beach parasol (beach umbrella)
- (43) ビジネスホテル : business hotel (low-cost hotel)
- (44) プレイガイド : play guide (booking office, ticket office)
- (45) フロアーランプ : floor stand (floor lamp)
- (46) フロントガラス : front glass (windscreen, windshield)
- (47) ベースアップ : base up (wage raise, wage increase)
- (48) ペーパードライバー : paper driver (a driver who has a driver's license but seldom drives a car)
- (49) ベッドタウン : bed town (bedroom suburb, bedroom community)
- (50) ベビーウエア : baby wear (baby clothes)
- (51) ベビーカー : baby car (baby buggy, baby carriage)
- (52) ヘルスマーター : health meter (meaning: scale, weighing machine)
- (53) ホームドラマ : home drama (family drama)
- (54) ポケットベル : pocket bell (pager, bleeper)
- (55) モーニングサービス : morning service (breakfast special)
- (56) ライトバン : light van (estate car, station wagon)
- (57) レインシューズ : rain shoes (rain boots)
- (58) ロングセラー : long seller (long-time seller)

(59) ミルクティー : milk tea (tea with milk)	(68) ストレートボール : straight ball (fast ball)
(60) モーニングコール : morning call (wake-up call)	(69) シートノック : seat knock (folding practice)
(61) コーナー : corner (section)	(70) フリーバッティング : free batting (batting practice)
(62) キャッチボール : catchball (catch)	(71) ホームイン : home in (home base)
(63) サイドリーダー : side reader (supplementary reader)	(72) アウトコース : out-course (outside)
(64) ナイター : nighter (night game)	(73) インコース : in-course (inside)
(65) バックネット : backnet (backstop)	(74) ランニングホームラン : running home run (inside-the-park home run)
(66) フォアボール : four ball (a base on balls)	
(67) セーフティバント : safety bunt (drag bunt)	

Якщо подивитися на результати даного опитування, стає зрозуміло, що такі слова є досить зрозумілими для американців, мову яких японці постійно використовують в якості лексичного матеріалу для створення 和製英語. В даному тесті було представлено речення з використанням раніше згаданих слів, задля полегшення задачі на їх розпізнання. В опитуванні було 3 варіанти відповідей 「100%理解できる」 - повністю зрозуміло 「ある程度理解できる」 - частково зрозуміло 「全く理解できない」 - абсолютно незрозуміло. І як ми можемо побачити, учасники опитування впоралися наступним чином з поставленою задачею [17, 39]:

100% ある程度 0%

(1) My daughter likes ice candy.

- 7 16 11
(2) There was an ad-balloon over the building.
- 26 6 2
(3) Small shopkeepers offer better after service.
- 16 8 10
(4) I bought an easy-order suit yesterday.
- 9 14 11
(5) The suit fits perfectly, as if it were order-made.
- 29 4 1
(6) The politician is trying to give himself an image up.
- 19 13 2
(7) We must try to avoid any further image down.
- 20 11 3
(8) I was an office lady three years ago.
- 20 10 4
(9) A policeman happened to pass on his autobi.
- 13 8 13
(10) She is an old miss.
- 13 16 5
(11) A guard man is sent by a security company during the night.
- 17 13 4
(12) I filled up at the gasoline stand.
- 31 1 2
(13) I love the color of the cuffs button.
- 13 15 6
(14) I bought the key holder at the stationer's.
- 18 7 9
(15) I drove his camping car yesterday.
- 20 12 2
(16) The show is networked at golden hour.
- 11 8 15
(17) Over his 25-year career, recording has been a side business to performing.
- 29 3 2
(18) My father is a salaryman.
- 17 16 1
(19) How to spend the season-off is a big problem for the athletes to solve.
- 28 6 0
(20) I bought a sharp pencil at the stationer's.
- 15 14 5
(21) I like the symbol mark of that school.
- 21 12 1

(22) The main sales point of this television is its plasma screen.

25 8 1

(23) I punch a time recorder every morning when I get to the ofce.

26 7 1

(24) The cheer girl is dancing very energetically.

30 3 1

(25) I made a short table speech at the party.

15 14 5

(26) I spread a table center over the table.

11 16 7

(27) My son likes the TV talent very much.

16 12 6

(28) I am working at the hotel as a door boy.

27 7 0

(29) I am studying in the doctor course.

23 9 2

(30) You should wear your name card on the left breast.

26 6 2

(31) He is a famous novelist with name value.

19 14 1

(32) This film is a no cut version.

26 8 0

(33) I have a hard schedule this week.

27 7 0

(34) She has a high sense of fashion.

32 1 1

(35) She is a high-teen girl.

16 13 5

(36) She is a low-teen girl.

14 15 5

(37) She is a high miss.

2 9 23

(38) A back gear is used to make a vehicle move backwards.

15 15 4

(39) I drive a car carefully looking in the back mirror.

30 4 0

(40) My bike has a punc.

4 5 25

(41) I bought pantystocking at the department store.

30 4 0

(42) I like the color of the beach parasol.

22 6 6

(43) This hotel afords you a feeling of luxury at business hotel prices.

- 21 10 3
(44) I bought a ticket for Cats at the play guide.
- 14 8 12
(45) There is a floor stand in my room.
- 7 12 15
(46) Someone scratched the front glass of my car with a nail.
- 30 4 0
(47) We demanded a base up of 7% from our employer.
- 17 11 6
(48) I am a paper driver.
- 6 5 23
(49) I am living in a bed town.
- 5 2 27
(50) I bought baby wear at the shop.
- 29 4 1
(51) The baby is sleeping in the baby car.
- 16 15 3
(52) I stepped on the health meter.
- 16 13 5
(53) He is now watching a home drama on TV.
- 16 14 4
(54) My pocket bell went of in the middle of lunch.
- 10 15 9
(55) We set morning service at 7 to 8 o'clock this week.
- 10 10 14
(56) I bought a secondhand light van at the garage.
- 10 17 7
(57) He is putting on rain shoes.
- 33 1 0
(58) This book will be a long seller.
- 26 7 1
(59) May I have a cup of milk tea, please?
- 16 15 3
(60) May I ask you to give me a morning call, please?
- 28 5 1
(61) Where is the milk products corner?
- 12 14 8
(62) We played catchball in the school ground.
- 18 15 1
(63) I am now reading a side reader.
- 2 8 24

За результатами даного опитування можемо зробити висновок, що лише 2 слова дійсно викликали труднощі в розумінні, кількість відповідей «100%理解できる」 не перевищила 10%:

サイドリーダー : side reader (supplementary reader),

ハイミス : high miss (spinster, old maid).

Найбільш зрозумілими словами виявилися:

レインシューズ : rain shoes (rain boots)

ハイセンス : high sense (good sense, refined sense of taste),

ガソリンスタンド : gasoline stand (petrol station, gas station).

19 слів набрали 75% та більше відповідей, коли слово є повністю зрозумілим. Вибір такого відсотку можна пояснити тим, що це достатньо вдала межа у визначенні рівня розуміння такої лексики:

(57) rain shoes	33 (97%)
(34) high sense	32 (94%)
(12) gasoline stand	31 (91%)
(24) cheer girl	30 (88%)
(39) back mirror	30 (88%)
(41) pantystocking	30 (88%)
(46) front glass	30 (88%)
(5) order-made	29 (85%)
(17) side business	29 (85%)
(50) baby wear	29 (85%)
(19) season-off	28 (82%)
(60) morning call	28 (82%)
(28) door boy	27 (79%)
(33) hard schedule	27 (79%)

(2) ad-balloon	26 (76%)
(23) time recorder	26 (76%)
(30) name card	26 (76%)
(32) no cut	26 (76%)
(58) long seller	26 (76%)

Якщо ми візьмемо до уваги відповіді 「ある程度理解できる」 і зарахуємо їх як 100%, то в такому випадку буде 48 слів із 63 запропонованих. Тому використання японцями такої лексики та гайрайго може певною мірою допомогти в підтриманні діалогу. Саме це й свідчить про бажання жителів Японії спростити мову, мати можливість спілкуватися з іншими народами.

Як ми говорили раніше, досить часто васейейго використовуються в різноманітних видах спорту, особливо в бейсболі, країною походження якого є Америка. Тому в даному опитуванні учасникам було запропоновано 11 васейейго з бейсболу [17, с. 40]:

100% ある程度 0%	(68) I could not hit the pitcher's straight ball.
(64) We enjoyed a nighter of baseball.	21 11 1
19 10 4	(69) We do seat knock in baseball everyday.
(65) We saw the game from behind the backnet.	0 7 26
18 12 3	(70) We do free batting in baseball everyday.
(66) The pitcher gave Ichiro a four ball.	17 13 3
11 8 14	(71) I hit a triple and got home in on a sacrifice.
(67) He tried a safety bunt as a leadoff hitter.	25 7 1
17 12 4	(72) He hit an out-course fastball for a home run.

11 11 11	(74) He hit a running home run in the
(73) He hit an in-course fastball for a	last inning.
home run.	17 7 9
10 14 9	

Проглянувши результати цього опитування, стає зрозуміло, що серед запропонованих 11 васейейго лише одне отримало 76% відповідей, де учасники були впевнені в його значенні: ホームイン : home in (home base). Крім того, シートノック : seat knock (felding practice), взагалі не отримало відповіді, коли в значенні даного васейейго можливо бути певним на 100%.

Однак, ситуація покращується, якщо зарахувати до таких відповідей 「ある程度理解できる」 :

(68) straight ball	32 (97%)
(71) home in	32 (97%)
(65) backnet	30 (91%)
(70) free batting	30 (91%)
(64) nighter	29 (88%)
(67) safety bunt	29 (88%)

Не зважаючи на те, що для американців досить складно зрозуміти васейейго з області бейсболу, ми можемо зробити висновок, що дана лексика є достатньо зрозумілою для них.

2.2. Тракткування васейейго канадцами

Канада є сусідньою державою США, тому Японія також прагне до створення міцних зв'язків з цією країною. Ці стосунки мають величезний потенціал для розвитку, за останні роки Японія стала найбільшим джерелом

іноземних інвестицій на території Канади, крім того, вони беруть участь в різноманітних міжнародних організаціях, а це зміцнює співпрацю між двома сторонами. Правління обох країн при зустрічах заявляє про те, що вони тримають курс на покращення стосунків та підтримання зв'язків, котрі вже встановлені в різних сферах даних держав.

Опитування, на яке ми звернули увагу, висвітлено в статті «和製英語はどこまで理解されるか — 現地（カナダ）調査報告 — » (2011) Ямане Кадзуфумі. Опитування було проведене у Ванкувері 2010 року, учасниками якого стали 38 жінок та чоловіків різного віку, з різноманітним родом занять: поліцейські, студенти, графічні дизайнери, консультанти, менеджери, пенсіонери та інші.

Список васейейго, котрий використовувався в даному тестуванні є аналогічний американському, тому ми розглянемо лише потрібні нам результати цього дослідження.

Перш за все потрібно розглянути відповіді, де учасники були впевнені у розумінні представленої лексики 「100%理解できる」 [18, с. 147]:

(34) high sense	30 (79%)
(39) back mirror	30 (79%)
(12) gasoline stand	29 (76%)
(17) side business	29 (76%)
(30) name card	29 (76%)

Найбільшу кількість відповідей набрали 2 слова:

ハイセンス : high sense (good sense, refined sense of taste),

バックミラー : back mirror (rearview mirror).

Найскладнішими для розуміння виявилися наступні васейейго (лише 5% 「100%理解できる」) [18, с. 147]:

サイドリーダー : side reader (supplementary reader).

ペーパードライバー : paper driver (a driver who has a driver's license but seldom drives a car).

Якщо ми візьмемо до уваги і відповіді з частковим розумінням васейейго, то кількість слів, котрі отримали 75% і більше, досягне 40 одиниць з 63 запропонованих.

Таким чином, можемо зробити висновок, що в порівнянні з американцями, канадці не так добре розуміють васейейго. Причиною цього може слугувати те, що в цих країнах англійська має певні відмінності, а для створення даної лексики японці найчастіше використовують американський варіант.

2.3. Тракткування васейейго британцями

Дослідження, котре ми розглянемо цього разу, було проведено в 2008 році в місті Кембриджі. В опитуванні взяли участь 68 чоловіків та жінок різного віку, котрі беруть участь у різнопланових сферах людської діяльності. Дане тестування можливо знайти в роботі Ямане Кадзуфумі «和製英語はどこまで理解されるか — 現地（イギリス）調査報告 — » (2008). Дане дослідження відрізняється лише тим, що в ньому відсутня термінологія бейсболу, так як даний вид спорту непопулярний в Британії, а також присутністю двох додаткових васейейго:

キーポイント : key point (main point)

(14) I got the key point of the argument

59 5 4

クラクション : klaxon (horn)

(17) He often honks the klaxon.

46 10 12

Щодо результатів даного тестування можемо сказати, що учасники досить добре впоралися з опитуванням, набравши 51 (75%) та більше відповідей, де вони повністю впевнені у значенні даних васейейго: найбільшу кількість отримали (14) キーポイント та (44) ビーチパラソル [19, с. 155]:

(14) key point	59
(44) beach parasol	59
(32) name card	58
(62) morning call	58
(12) gasoline stand	57
(52) baby wear	56
(36) high-sense	54
(11) guard man	53

Якщо ж ми розглянемо 「100%理解できる」 та 「ある程度理解できる」 як правильні відповіді, то кількість таких васейейго досягне 44 одиниць із 65 запропонованих, що свідчить про достатньо добре сприйняття цієї лексики. Лише два слова викликали реальні труднощі, при спробі визначення їхнього значення: ペーパードライバー та フロアーランプ.

Завдяки даному дослідженню ми можемо побачити, що при зустрічі даної лексики, у більшості британців не повинно виникнути дискомфорту, так як можна вгадати значення по контексту, порівнюючи ситуації, при яких відбувається використання оригінального слова чи виразу з японським варіантом.

2.4. Тракткування васейейго австралійцями

Австралія є однією з найближче розташованих англомовних країн по відношенню до Японії. Завдяки постійному розвитку Австралії і її

природним ресурсам, а також вкладенню великої кількості капіталу Японією в економіку даної країни, між двома державами сформувалися міцні стосунки як сфері економіки, так і в області туризму та науки. Тому для Японії спілкування з таким партнером є досить важливим, як наслідок, японці мають можливість подорожувати та використовувати васейейго для спілкування.

Дослідження з приводу того, як австралійці розуміють дану лексику висвітлив у своїй статті Ямане Кадзифумі «和製英語はどこまで理解されるか — 現地（オーストラリア）調査報告 —» (2009). Зміст тестування є аналогічним по відношенню до досліджень, котрі відбувалися в Америці. Однак, учасниками даного дослідження також стали учениці старших та середніх класів, чого не було в попередніх країнах. Тестування проводилося в Мельбурні, загальна кількість тих, хто взяв участь в опитуванні склала 132 жінок та чоловіків, серед них люди різного роду занять: студенти, вчителі, державні службовці, інженери та інші – 57 осіб (загальна категорія), і 75 учениць старших й середніх класів.

Результати опитування, де відповіді учасників про те, що вони повністю розуміють значення даних васейейго досягли 75% і більше, мають наступний вигляд [20, с. 241]:

Загальна категорія (57)		Учениці старших й середніх класів (75)		Відповіді всіх учасників опитування (132)	
(50) baby wear	52	(50) baby wear	70	(50) baby wear	122
(34) high sense	49	(24) cheer girl	69	(34) high sense	118
(30) name card	47	(34) high sense	69	(24) cheer girl	112
(28) door boy	45	(39) back mirror	67	(12) gasoline stand	111
(12) gasoline stand	44	(12) gasoline stand	67	(28) door boy	109
(42) beach parasol	44	(33) hard schedule	64	(39) back mirror	108

(24) cheer girl	43	(28) door boy	64	(33) hard schedule	107
(33) hard schedule	43	(46) front glass	62	(30) name card	107
(60) morning call	43	(59) milk tea	62	(46) front glass	104
		(21) symbol mark	62	(8) office lady	102
		(57) rain shoes	62	(59) milk tea	102
		(8) office lady	61		
		(30) name card	60		
		(11) guard man	60		
		(62) catchball	59		
		(1) ice candy	58		
		(15) camping car	58		
		(41) pantystocking	58		
		(53) home drama	58		
		(29) doctor course	57		

Аналізуючи дані результати, можна дійти висновку, що для обох категорій найбільш зрозумілим є ベビーウェア : baby wear (baby clothes). Також можна прослідкувати те, що існують наступні спільні слова для учасників опитування, котрі набрали 75% та більше раніше згаданого типу відповідей:

ハイセンス : high sense (good sense, refined sense of taste),

ガソリンスタンド : gasoline stand (petrol station, gas station),

ハードスケジュール : hard schedule (tight schedule),

ドアボーイ : door boy (doorman),

チアガール : cheer girl (cheer leader).

Однак, не зважаючи на таку кількість слів, відсоток розуміння васейейго серед австралійців є високим, якщо враховувати в якості правильної відповідь, коли учасники частково розуміли значення, то

кількість одиниць цієї лексики досягала 44 для загальної категорії та 51 для учениць, при раніше загаданому відсотку. Лише два слова викликали труднощі:

ベッドタウン : bed town (bedroom suburb, bedroom community),

サイドリーダー : side reader (supplementary reader).

Також було запропоновано визначити значення для васейейго з сфери бейсболу, список слів був аналогічним з опитуванням для американців, однак, в даному випадку результати можливо передбачити наперед [20, с. 244]. Кількість відповідей, в яких учасники опитування повністю розуміють дані слова не перевищила 75%, що свідчить про складність даної лексики. В перше чергу це можна пов'язати з тим, що бейсбол не є популярним видом спорту в Австралії, тому учасники можуть не знати правила даної гри, а відповідно й термінології, пов'язаної з нею.

Таким чином, ми змогли зрозуміти, що австралійці досить добре розуміють васейейго, тому в поєднанні з гайрайго, у японців виникає більше шансів на встановлення плідного діалогу з носіями англійської мови.

2.5. Тракткування васейейго новозеландцями

На сьогоднішній день Японія та Нова Зеландія постійно розвивають відносини в різних сферах діяльності. Варто зауважити те, що дана країна стала незалежною лише 1947 року, тому стосунки між ними постійно формуються. Однак, незважаючи на це, уряди обох країн висловлюють бажання про співпрацю в економічній та оборонній областях.

Дослідження з приводу того, як новозеландці розуміють дану лексику висвітлив у своїй статті Ямане Кадзуфумі «和製英語はどこまで理解されるか — 現地（ニュージーランド）調査報告 —» (2011). В даному опитуванні

взяли участь 26 чоловіків та жінок різного віку та роду занять: вчителі, студенти, секретарі, домогосподарки та інші.

Результати тестування є досить невтішними, так як лише одне васейейго, (30) ネームカード : name card (name tag), набрало 20 відповідей (78%), коли учасники повністю розуміли значення цього слова.

Такі слова як:

(26) テーブルセンター : table center (centerpiece),

(37) ハイミス : high miss (spinster, old maid),

(45) フロアーランプ : floor stand (floor lamp),

(47) ベースアップ : base up (wage raise, wage increase).

Взагалі не набрали жодної відповіді 「100%理解できる」, що є найбільшим показником серед всіх англомовних країн, в яких проводилося дане дослідження [21, с. 107].

Однак, якщо ми порахуємо відповіді 「ある程度理解できる」 як правильні, то ситуація змінюється на кращу. Завдяки такому типу оцінювання ми отримали 32 васейейго, розуміння яких більше 75%. Такі слова як: (59) ミルクティー : milk tea (tea with milk), (60) モーニングコール : morning call (wake-up call) мають 100% результат [21, с. 107].

Причиною таких результатів може слугувати особливість англійської мови, котрою спілкуються в Новій Зеландії. Перш за все, новозеландська англійська має спільні риси у вимові з австралійським варіантом, крім цього, в лексичному складі присутні елементи мови племені маорі. Можливо, саме ці чинники і постають перешкодою в розумінні васейейго.

Висновки до Розділу II

Васейейго є досить новим явищем, яке достатньо поширене в японській мові. Головною ціллю даного виду деривативів запозичених слів є спрощення мови задля спрощення спілкування з жителями англомовних країн. Завдяки проведеним дослідженням різних вчених в таких країнах як: Великобританія, Сполучені Штати Америки, Канада, Австралія та Нова Зеландія, ми можемо прослідкувати наскільки зрозумілою ця лексика є для громадян щойно згаданих держав.

Так як васейейго створюються на основі лексичного матеріалу американського варіанту англійської мови, для американців дані слова є найбільш зрозумілими, в порівнянні з іншими країнами. Основуючись на результаті тестування стає зрозуміло, що японці обрали правильний шлях для змін своєї мови.

Опитування, проведені в інших англомовних країнах показали, що для носіїв мови васейейго є досить зрозумілими, лише в Новій Зеландії виникли труднощі, але це можна пов'язати з особливостями англійської мови, якою спілкуються жителі цієї держави.

РОЗДІЛ ІІІ.

ПРАКТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВАСЕЙЕЙГО НА ПРИКЛАДІ НОВИН

3.1. Види васейейго за сферою вживання

Незважаючи на те, що дана лексика створена не так давно, вона вже використовується в різних сферах людської діяльності. Наприклад, щодо областей вживання даних лексичних одиниць, то їх можна поділити на дві частини: спорт та інші. Саме про це говорить Субе Мунео у своїй роботі «カタカナ英語と和製英語—最近の傾向を中心として—», виділяє саме ці дві категорії [15, с. 128]. Звичайно, існує велика кількість васейейго, однак ми висвітлюємо ті, що найчастіше використовуються на сьогоднішній день. Васейейго, котрі використовуються в спорті:

デッドヒート	Боротьба рівних за силою суперників
ジャンピングスロー	Кидок бейсбольного м'яча в стрибку
クロスポール	Флангова передача в центр штрафної площадки
バトンタッチ	Передача естафетної палички
ネクストバッターズサークル	Ділянка поля, в якій очікує наступний гравець, щоб відбити подачу
キャッチボール	Кидання бейсбольного м'яча один одному
フライングレシーブ	Відбивання волейбольного м'яча перед його падінням до долу
セーフティバント	Бант – ситуація в бейсболі, при якій м'яч відбивається биттю в горизонтальному положенні

チェアスキー	Гірські лижі для людей з обмеженими фізичними можливостями
スタンドイン	Бейсбольна рукавиця
バックスクリーン	Екран, на якому показано рахунок бейсбольного матчу
トライゲッター	Гравець в регбі з надзвичайними навиками
クロスプレー	Термін, котрий використовується в бейсболі під час небезпечної гри (ситуації) між гравцями
ヒーローインタビュー	Інтерв'ю гравця, котрий зробив найбільший вклад у перемогу
サインプレー	Непомітні знаки чи вказівки, котрі ви надсилаєте своєму товаришу по команді
ファンサービス	Спілкування з фанатами (фотографії з фанатами, роздавання автографів та рукопотискання). Може скорочуватися до ファンサ
サインボール	Бейсбольний м'яч з автографом гравця
シートノック	Тренування в бейсболі, коли гравці займають захисні позиції і приймають відбитий м'яч
トスパッティング	Тренувальна вправа в бейсболі, в якій м'яч кидають з малим зусиллям і відбивають з таким зусиллям, щоб він повернувся точно до гравця, котрий подав його
キャンプイン	Початок тренування професійної команди (часто говориться про бейсбол) на зборах
ノーシード	Гравець чи команда, котрі не беруть участь в турнірі

ストライクアウト	Гра, в якій учасник намагається вибити певну область квадрату бейсбольним м'ячем
コーチャーズボックス	Ділянка біля бази для тренера в бейсболі
タッチアウト	Ситуація в бейсболі, коли гравець, котрий захищається, доторкається до гравця, який не встиг добігти до бази
グラウンドゴルフ	Гра в гольф, котра була винайдена в Японії та популярна серед старшого покоління
メントレ	Тренування, котре зміцнює волю, мотивацію та рішучість при тренуванні змагальних видів спорту.
スタメン	Стартовий склад в командних видах спорту

Аналізуючи даний список слів, спостерігається тенденція щодо того, який вид спорту має найбільшу кількість васейейго. Без сумніву, бейсбол – на рівні з сумо є найпопулярнішим видом спорту в Японії, котрий привертає увагу японців, тому не дивно, однак бейсбол є іноземною грою, ось чому в ньому так часто зустрічається дана лексика.

Аналізуючи слова з даного виду спорту, ми розуміємо, що васейейго досить складно перевести одним словом, і лише повний опис може надати певне уявлення щодо його значення.

Наприклад, розглянемо слово デッドヒート, котре має і японський варіант – 接戦 або 激戦, тобто вести запеклу боротьбу, зустріч рівних за силою суперників. Однак в цей же час, в англійській мові також існує вираз dead heat – одночасне фінішування двох чи більше суперників, кінець змагання, в якому не можливо визначити переможця. Якщо ж говорити про еквівалент до васейейго デッドヒート, то це a close race (contest).

サインボール також демонструє винахідливість японців в оперуванні англomовною лексикою. Як ми знаємо, японці не використовують підписи в документах, на відміну від європейців, однак розвиток індустрії розваг та спорту зробив свою справу і японцям довелося створювати власні підписи, адже фанати завжди хочуть мати річ, котра буде пов'язана з гравцем.

Васейейго ヒーローインタビュー навіть не має аналогів в англійській мові, і найближчим виразом може являтися – player of the match, хоча в англomовних країнах (особливо в американському варіанті англійської мови) такого слова чи виразу як інтерв'ю найкращого гравця матчу не має.

Також яскравим прикладом васейейго може слугувати слово ファンサービス/ ファンサ. В англійській мові взагалі не існує слів, котрі мали б схоже значення, і можна з впевненістю сказати, що як і попередній англіцизм, вони були створені коментаторами, журналістами та іншими людьми, які мають доступ до ЗМІ і можуть розповсюджувати дані лексичні одиниці.

Причиною такого твердження, як і говорилося раніше, слугують незвичне звучання даних слів, під незвичним звучанням розуміється запис катаканною, та надання відчуття чогось нового, модного та сучасного стилю. Крім того, використовуючи дані слова, відбувається привертання уваги до самої ситуації, в якій вони використовуються.

Наступний вид слів, котрий виділяє Субе Мунео – інші слова, до цієї класифікації віднесено досить різноманітну лексику:

マルチタレント	Зірка чи виконавець, з великою кількістю талантів, що може виконати будь-що
水上バイク	Гідроцикл
電子レンジ	Мікрохвильова піч
グラスボート	Човен з прозорим дном

ペーパードライバー	Людина, котра має водійське посвідчення, але не кермує авто
ボリュームゾーン	Ціна на загальну кількість товарів, котрі продаються у великій кількості і викликають відчуття якості при своїй низькій вартості
モデルルーム	Кімната, яка є демонстраційною для людей, котрі купують житло
タイトルロール	Титульна роль
マイナスイメージ	Негативний імідж
ガスコンロ	Кухонна газова плита
サイドリーダー	Допоміжна хрестоматія для вивчення мови
セールスポイント	Особливості та плюси продуктів, на які слід звернути увагу покупців під час продажу цих товарів
チャレンジスクール	Школи з трьома навчальними змінами для учнів, котрі не змогли закінчити старші класи чи не відвідували середні класи
スケールメリット	Ефект масштабу
サインペン	Фломастер
マスコット	Брелок
ノンステップバス	Автобус без сідців, котрий має рампу чи нахилиє корпус під час висадки або посадки пасажирів
マイボトル	Пляшка алкоголю, яка придбана заздалегідь постійним відвідувачем певного бару і зберігається там лише для цього гостя
メガソーラー	Виробництво сонячної електроенергії

	потужністю більш ніж 1 мегават
メルヘンチック	Вигляд, наче в казці
エンディングノート	Записка, в якій описуються свої побажання у випадку смерті чи в стані, коли людина нічого не розумітиме
リゾートマンション	Багатоквартирні будинки на продаж, котрі побудовані в туристичних чи рекреаційних місцях
ラジカセ	Радіо та касетний програвач 2 в 1
ミニレター	Поштовий конверт з маркою, до якого можна покласти річ не більше 25 грам
ハンカチ	Носова хустка
シャーペン	Механічний олівець
タオルケット	Ковдра, яка виконана з махрової тканини
ラジコン	Пульт дистанційного управління
ガシャポン	Іграшки з торгівельного автомату у прозорій кульці
エンタメ	Розваги, скорочена форма від – エンターテインメント
ゲッチュー	Не може бути! Що ви!
エレキギター	Електрогітара
ランドセル	Портфель для учнів початкових класів
ルームミラー	Дзеркало заднього виду автомобіля
ランクル	Тойота Лендкрузер
スマブラ	Серія кроссоверних відеоігор про файтинги, видана компанією Nintendo
キャンピングカー	Автомобіль обладнаний для кемпінгу

ホットカーペット	Килим з підігрівом
モーニングサービス	Послуга, яка надається в кафе та ресторанах Японії, де певні пункти меню, напої та тости, пропонуються на сніданок зі знижками
ゴールデンタイム	Прайм-тайм
ホームドラマ	П'єса, основою якою є сімейні інциденти
ラノベ	Література різноманітних жанрів орієнтована на молоду аудиторію
コインパーキング	Платна автомобільна стоянка, на якій монети кидаються в апарат для оплати відповідно до кількості часу паркування авто
アイスクャンディー	Фруктовий лід
ベビーラッシュ	Демографічний вибух
ピンチハンガー	Квадратна решітка з прищіпками для висушування одягу
ホームドア	Дверцята на платформах потягів, що перешкоджають падінню людей
ランクイン	Потрапляння в рейтинг
マイブーム	Пристрасть людини до чогось (речі, котрі колекціонують чи викликають інтерес та захоплення)
ファミコン	Скорочена назва від –ファミリーコンピュータ, серія гральних консолей популярних в 1980-х 1990-х роках

Якщо поглянути на дану лексику, то може скластися відчуття того, що навіть і її можливо поділити на окремі області використання. Звичайно, через велику кількість слів в даній категорії ми не надали загальний список

лексики, наведену автором. Однак, проглянувши список васейейго вище, можна виокремити такі сфери вживання даних слів як шоу-бізнес та повсякденне життя.

Наприклад, до шоу-бізнесу відносяться такі цікаві слова як:

エレキギター таке васейейго привертає свою увагу перш за все своїм незвичним звучанням. І використання електрогітар в музиці є досить частим, тому дане слово завжди буде актуальним та зустрічатиметься досить часто.

マイナスイメージ також є важливим атрибутом сучасного шоу бізнесу. Дане слово має антонім プラスイメージ, що означає позитивний імідж або враження, як наслідок ці два вирази є дуже важливим для сучасних зірок шоу-бізнесу. Адже саме вони завдяки створеному іміджу впливають на своїх фанатів. Ось чому, дані васейейго часто зустрічаються в різноманітних журналах та сайтах про зірок.

ゴールデンタイム пройм-тайм, являється одним з важливих термінів в даній галузі, адже всі радіокомпанії та телекомпанії планують графік своїх трансляцій, щоб привернути максимальну кількість аудиторії в певний час. Крім того, такий вислів можна використати не лише в шоу-бізнесі, а й в інших галузях.

Ну і звичайно не варто і забувати про слово з котрим асоціюється шоу-бізнес エンタメ або ж його повна назва エンターテインメント. Дане слово є невід'ємною частиною індустрії розваг. Проглядаючи сайти з новинами, ви завжди знайдете розділ, котрий мати назву エンタメ. Саме тут можливо знайти найрізноманітнішу кількість васейейго, різноманітного сленгу та інших молодіжних слів. Варто пам'ятати про те, що дані слова можна зустріти майже скрізь: на радіо, телебаченні та звичайній розмові.

Не меншу кількість даних слів можливо знайти і в повсякденному житті японців, серед таких Щодо лексики, котра зустрічається в повсякденному житті то це, такі невід'ємні слова як:

アイスクャンデー – фруктовий лід, котрий має надзвичайну популярність і без якого, напевно, важко уявити спекотні дні в Японії.

Така річ як ピンチハンガー, квадратна решітка з прищіпками для висушування одягу є майже в кожному домі, тому що при своїх малих розмірах, на ній можна вивісити багато мокрого одягу, таким чином можна зекономити місце, котрого не так багато в японських мегаполісах.

ラノベ – є справжнім символом японської молоді, адже дана література орієнтована на молодше покоління, тому тут можна знайти не лише молодіжний сленг, а й лексичні одиниці, котрі є нашою темою магістерської роботи.

マスコット – перше, що може спадати на думку в більшості людей, що вивчають японську мову, англійське mascot – маскот (людина, тварина чи річ, котра приносить увагу), однак в Японії це слово частіше асоціюється з брелоками, адже вони популярні серед молоді та дітей, які завжди прагнуть доповнити свій образ чимось незвичним.

キャンピングカー – машини для кемпінгу на сьогоднішній день здобули надзвичайну популярність. Маючи все необхідне обладнання в цьому авто, японські сім'ї мають змогу провести час на природі, тому не є дивним, що прибувши до будь-якого заміського лісу чи озера можна зустріти чимало таких автомобілів.

3.2. Різновиди васейейго

Звичайно, зараз даний шар лексики став невід'ємною частиною життя звичайних японців, в порівнянні з 1990-ми роками, коли васейейго лише почали з'являтися. Як і будь-який вид лексики, він має певні особливості, за якими його можна класифікувати.

Наприклад, Субе Мунео, розглядаючи васейейго, поділяє дані слова таким чином:

1. Слова-кроссовери 「クロスオーバー語」 [15, с. 130]

Даний вид лексики вважається гібридним, тому що має в собі частини різних мов. Серед таких слів можна виділити 「ジャリトラ」 – укр.. самоскид, англ. dump truck. Дане васейейго складається з двох частин, а саме з японської частини 砂利 або ж ジャリ – галька та トラ, скорочення від トラック (англ. вантажівка). Також автор звертає увагу на те, що не всі слова-кроссовери записуються катаканною. Існує не мало слів, які частково записуються ієрогліфами. Однією з причин такого явища можна вважати перехідний стан даної лексики до васейейго. З плином часу вони втратять свою ієрогліфічну ознаку і будуть повністю записуватися катаканною.

Ось деякі приклади даних слів, котрі наводить автор:

- ガスコンロ (ガス+焔炉) (gas stove) (газова плита)
- アテレコ (当て+レコーディング) (dubbing) (дублювання)
- 満タン (満+タンク) (filling up the tank) (заповнення баку паливом)
- チャレンジ精神 (チャレンジ+精神) (willingness to take on challenges) (готовність прийняти виклик)
- レジ袋 (レジスター+袋) (checkout bag) (пакет, котрий знаходиться на касі)
- セット価格 (セット+価格) (bundle(d) price) (вартість набору)
- ストップ安 (ストップ+安い) (maximum loss allowed by the Stock Exchange) (максимальний збиток, допустимий біржею)
- アバウトな (アバウト+な) (irresponsible, unreliable) (безвідповідальний, ненадійний)

Слід також зазначити те, що дані слова-кроссовери можна з впевненістю віднести до коншого. Адже дані слова можуть складатися з двох або трьох частин, котрі містять в собі канго, ваго та гайрайго. Наприклад, варто згадати такі лексичні одиниці, котрі зустрічаються досить часто в повсякденному житті.

Серед них можна виділити такі:

- カップ麺 - 「カップ」 (外来語) + 「麺」 (漢語) . В даного слова може бути також й інше написання – カップラーメン (локшина швидкого приготування / cup noodles)
- ソーダ水 - 「ソーダ」 (外来語) + 「水」 (漢語) (газована вода / carbonated water)
- 粉ミルク - 「粉」 (和語) + 「ミルク」 (外来語) (дитяче харчування / infant formula)
- 輪ゴム - 「輪」 (和語) + 「ゴム」 (外来語) (канцелярська гумка / rubber band)
- ガラス窓 - 「ガラス」 (外来語) + 「窓」 (和語) (скляне вікно / glass window)
- 金ボタン - 「金」 (漢語) + 「ボタン」 (外来語) (латунний гудзик / brass button)
- ガス器具 - 「ガス」 (外来語) + 「器具」 (漢語) (газові прилади / gas appliance)
- 製パン - 「製」 (漢語) + 「パン」 (外来語) (пекарство / bread making)
- 乗合タクシー - 「乗合」 (和語) + 「タクシー」 (外来語) (маршрутне таксі / share taxi)

Таким чином, спираючись на дані лексичні одиниці, а саме васейейго та коншого, котрі мають в своєму складі іншомовні частини, та судження

Субе Мунео щодо даних слів, можемо зробити висновок, що словакроссовери є повноправними васейейго, які набудуть звичного вигляду (для таких лексичних одиниць) у найближчому майбутньому.

2. Наступний вид слів, котрі виділяє пан Субе являються ті, в яких відсутня кінцівка або ж японською 「尻切れ語」 [15, 130]:

Це такий вид васейейго, в якому прибирається закінчення. Наприклад, автор згадує такі слова як 「デパート」 та 「アパート」 тому що в англійській мові вони будуть записуватися ‘department’ (універмаг) та ‘apartment house’ (квартира) відповідно. До цих слів також можна віднести 「エンタメ」 - ‘entertainment’ (розваги), 「ハンカチ」 - ‘handkerchief’ (носова хустинка), 「マイク」 - ‘microphone’ (мікрофон).

Цікавим є той факт, що дані васейейго, за словами пана Субе, є швидше не прикладом трансформацій англійської мови під впливом японської, а особливістю, котра їй притаманна. Дані усічення слів можна спостерігати не лише серед запозичених слів, а й серед японських. Як приклад можна навести слово «мобільний телефон» 「携帯電話」 (けいたいでんわ) яке скорочується до 「携帯」 (けいたい) «мобільний». Звичайно, серед 尻切れ語 існують і такі, котрі складаються з двох усічених одиниць. Наприклад, 「ファミレス」 містить в собі ‘family’ та ‘restaurant’ (ресторан, відвідувачі якого здебільше сім’ї).

Досить влучним прикладом для даної категорії може послугувати 「ファミコン」, 「プレステ」 та 「ラジコンカー」. Ці 尻切れ語 не будуть чимось дивним, адже вони є наслідком невпинного розвитку індустрії розваг. 「ファミコン」 або ж повна назва 「ファミリーコンピュータ」 - (Family computer) ігрова консоль від японської компанії Нінтендо, котра мала надзвичайну популярність в кінці 20 століття, і є бажаним предметом в колекції багатьох ігromанів. Цікавим є те, що скорочена назва прижилася не

лише в Японії, а й по всьому світу, тому дана приставка відома не лише під своєю оригінальною назвою, а й як Famicom. Напевно це один з випадків, коли васейейго є зрозумілим не лише для японців, а й для європейців, навіть якщо не вивчають японську мову. Також варто загадати ще одне слово, котре має подібні риси. 「ポケモン」 або ж повна назва 「ポケットモンスター」 - (анг. Pokémon) всесвітньо відома медіафраншиза, котра є найдорожчою в світі на сьогоднішній день. В цьому випадку ми також спостерігаємо збереження скороченої назви в англійській мові. Дане васейейго складається з двох англійських слів: pocket та monsters. Наступне слово - 「プレステ」 повна назва 「プレステーション」 - (PlaysStation) також японський бренд портативних та стаціонарних ігрових консолей. Ну і звичайно, узагальнюючим словом для всіх консолей 「テレビゲーム」 однак англійською це буде звучати як 'video game'. Хоча ми раніше згадували, що дані васейейго найчастіше складаються з двох одиниць, однак і в цьому випадку бувають виключення. 「ラジコンカー」 - (radio-controlled car) іграшковий автомобіль на радіо управлінні.

Як бачимо, японці скорочують не лише власні, японські слова, а й запозичену лексику, створюючи нову, на власний манер. Однак, автор говорить про ще один вид даних слів, а саме аббревіатури, записані за допомогою ромаджі. Дані лексичні одиниці в є унікальними для японської мови і при детальному розгляді стає зрозуміло, що їх також можна класифікувати як різновид васейейго. Це такі слова як:

SA	サービスエリア	Rest area	Придорожня зона відпочинку на автомагістралі, котра має заправку, туалет, їдальні, магазини та готелі
PA	パーキングエリア	Parking area	Дещо менший тип зони

			відпочинку ніж SA, з меншою кількістю послуг
IC	インターチェンジ	Interchange	Транспортна розв'язка
CM	シーエム	Commercial	Реклама
OL	オーエル	Office lady	Жінка, котра працює в офісі
JK	女子高生 じょしこうせい	Female high-school student	Старшокласниця
GW	ゴールデンウィーク	Golden week	Період свят в Японії, котрі починаються в кінці квітня і тривають до початку травня
NG	エヌジー	Unable, unreal	Неможливо
HWO	ハイウェイオアシス		Частина території SA та PA, котра має паркову зону, зону відпочинку, торгівельні центри, тощо

Звичайно, аналізуючи дані васейейго, спостерігається чітка тенденція до спрощення слів японцями, котра так притаманна їм по відношенню до іноземної лексики. Досить часто вона викликає труднощі при вимові, через що запозичені слова змінюють своє звучання, а в мовця викликають певний дискомфорт, тому занадто довгі та складні слова зазнали усічення.

Наступний вид васейейго, котрий автор згадує в своїй роботі – 「首なし語」 [15, с. 131] або ж слова, в яких відсутня початкова частина. За способом формування вони є протилежними щодо попереднього виду слів 「尻切れ語」. Слова, даного виду не так часто трапляються як попередні, однак і в такому випадку їх можна зустріти в повсякденному житті, зазвичай вони використовуються для позначення речей в сфері виробництва, однак,

навіть в такому випадку, вони будуть актуальними ще впродовж значного проміжку часу.

Такою лексикою виступають швейна машинка “sewing machine”, яка японською мовою записується як ミシン, як бачимо в даному випадку перша частина, тобто sewing опускається і залишається друга частина. Так само platform doors в японському варіанті втратило свій початок і перетворилося на 「ホームドア」. Є також ще такі приклади слів як “varnish” – ニス(лак) та “flannel” – ネル(фланель).

Звичайно з першого погляду на ці слова можна назвати їх гайрайго і в цьому випадку. Хоча й вона не змінювала свого значення, відбулися лише зовнішні та фонетичні трансформації, даний тип ми відносимо можемо до васейейго. Крім того, ми раніше згадували в своїй роботі лінгвістів, котрі вважають початкові та кінцеві скорочення дивовижним вмінням японського народу до створення нових слів, тому дану категорію можна віднести до васейейго.

Останній тип лексики, котрий виділяє пан Субео це слова з послідовним перефразуванням, 「順序入れ替え語」 [15, с. 131]

Як зазначає сам автор, дана класифікація не була визнана багатьма дослідниками 外来語, впродовж різноманітних досліджень вона стала очевидною, тому й була впроваджена. Особливістю даних слів є те, що порядок англійських слів змінюється в японській мові. Наприклад “cabbage roll” змінюється на 「ロールキャベツ」, “toaster oven” 「オーブントースター」. Розглядаючи цю лексику та спосіб класифікації, стає зрозуміло, що з васейейго дані слова не мають нічого спільного, адже всі особливості, характерні для них не спостерігаються.

Таким чином ми маємо 3 загальних типи васейейго за способом формування. Звичайно, ці методи можна розділити на більш детальні, але загальна тенденція щодо шляхів створення виглядає так. Постійне

маніпулювання англійською мовою, а саме морфемною складовою, спричинило до постійного комбінування та скорочення англомовної лексики. Поглянувши на васейейго, можна побачити закономірність – більшість слів мають не більше ніж 4 склади, робиться це заради адаптації до специфічної вимови японців.

3.3. Аналіз васейейго на прикладі сайтів новин

У практичній частині дипломної магістерської роботи постало питання, на яких саме прикладах краще простежити використання васейейго, а також дослідити дану лексику. Так як дане явище досить нове для японської мови, стає зрозуміло, що найчастіше дану лексику можна зустріти на різноманітних інформаційних Інтернет ресурсах, форумах, тощо. Джерелам в електронному вигляді надається більша перевага, тому що основними користувачами таких слів є молодь, котра проводить досить багато часу в Інтернеті.

Тому першим джерелом для дослідження васейейго стануть сайти новин, адже ЗМІ є основними творцями такої лексики. Серед найбільш популярних інформаційних сайтів Японії є Yahoo!ニュース, NHKニュース, 朝日新聞 та 読売新聞. Перші два сайти є частиною міжнародних веб-ресурсів та компаній з телерадіомовлення, інші два є сайтами одними з п'яти національних газет Японії.

Спочатку розглянемо Yahoo!ニュース та NHKニュース. Як і будь-які сайти новин, вони мають різноманітні рубрики, серед яких найбільше привертають нашу увагу спорт та шоу-бізнес, саме тут є великий шанс зустріти потрібну нам лексику. В недавній статті про бейсбол йшлося про закінчення професійної кар'єри одного з гравців команди Saitama Seibu Lions Томомі Такахаші:

「今年の 8 月、バッティングピッチャーを務めたときに、すごく痛みがあった。ここまでいろいろなことをやってきても痛みが変わらないのなら、もう、だめだと自分の中で、いい意味での諦めがつきました」 [22].

Розглянемо слово *バッティングピッチャー* (*batting pitcher*). Воно має аналог в англійській мові – *batting practice pitcher*, що використовується для позначення пітчера (кидаючого), котрий допомагає в тренування беттера (відбиваючого). Як ми бачимо дане васейейго складається з двох іменників *batting* та *pitcher*, тому за способом утворення його можна віднести до складених слів. Також можна додати такі слова як:

- *テーブルスピーチ* (*table speech*) – урочиста промова за столом.
- *ペーパーテスト* (*paper test*) – тест, надрукований на папері, на якому потрібно писати відповідь.
- *ポケットベル* або *ポケベル* (*pocket bell*) – пейджер, приймач персонального виклику.
- *コインロッカー* (*coin locker*) – шафа для зберігання багажу, котру відчинити за зачинити, коли вставлена певна кількість монет.
- *ヘルスセンター* (*health center*) – популярний заклад для відпочинку та рекреації, котрі обладнані лазнями та іншими зручностями.
- *フルーツパーラー* (*fruit parlor*) – кав'ярня, в якій подаються напої та тістечка, під час приготування яких використали фрукти.
- *スプリングコート* (*spring coat*) – тонке пальто, яке носять весною та восени.
- *バスガイド* (*bus guide*) – член екіпажу в туристичному автобусі, котрий піклується про пасажирів та розповідає їм про пам'ятки.
- *ジャンピングスロー* (*jumping throw*) – кидок бейсбольного м'яча в стрибку.

- コインパーキング (coin parking) – платна автомобільна стоянка, на якій монети кидаються в апарат для оплати відповідно до кількості часу паркування авто.
- ファミコン або ファミリーコンピュータ (family computer) – серія гральних консолей популярних в 1980-х 1990-х роках.
- ベビーラッシュ (baby rush) – демографічний вибух.
- ホームドアー (platform door) – дверцята на платформах потягів, що перешкоджають падінню людей.
- ベッドタウン (bed town) – спальний район.
- アイスキャンディー (ice candy) – фруктовий лід.

Наступний уривок розглянемо також з області спорту буде. 自らの実力で「2年目のジंकス」を跳ねのけた。今シーズンの近本光司は阪神のトップバッターとしての立ち位置を明確に示してみせた [23].

В даному уривку йдеться про те, що Чікамото Коджі, зміг подолати «спад наступного сезону» і чітко заявив про себе, як найкращого першочергового беттера. В даному фрагменті нас цікавить слово トップバッター (top batter), англомовний варіант цього слова 'leadoff hitter', що означає беттера, котрий є першим в списку відбиваючих кидки пітчера. Це васейейго складається з прикметника 'top' та іменника 'pitcher' і також утворене за допомогою складання. Варто також зазначити те, що це слово має й інше значення – перша людина, котра зробила щось. Наприклад, перша людина, котра взяла участь в опитуванні, виграла міжнародні змагання тощо. Також варто загадати наступні васейейго, які є аналогічні за способом утворення:

- ハイセンス (high sense) – вишуканий смак в чомусь, в їжі, хобі, одягу, тощо.

- アメリカンコーヒー (American coffee) – ненасичена кава, котра приготована з легко обсмажених кавових зерен.
- ハードスケジュール (hard schedule) – щільний графік, за яким складно працювати.
- ハイミス (high miss) – незаміжня жінка, котра є старою для одруження.
- ゴールデンタイム (golden time) – прайм-тайм.
- ロングセラー (long seller) – товар, котрий є має довгий термін популярності і добре продається.
- シルバーシート (silver seat) – місця в громадському транспорті для людей похилого віку та людей з обмеженими можливостями.
- ホットカーペット (hot carpet) – килим з підігрівом.

На черзі у нас знову уривок статті, де мова йде про те, що завдяки болючому досвіду батько навчає сина кидати бейсбольний м'яч один одному і в цей же час він заохочує його до виконання розминки та калістеніки, щоб запобігти виникненню травм. その苦い経験から、幼い息子とキャッチボールをして野球を教えると同時に、ストレッチや柔軟体操も必ずやるように勧めて「ケガだけはしないように」と気を遣ってきた [24].

Поглянемо на васейейго キャッチボール (catch ball). Воно має дві частини – перша дієслово 'catch' та друга іменник 'ball', аналогом даного слова є 'catch' або ж 'playing catch'. Воно означає одну з найпростіших ігор, де є два учасника, найчастіше це батьки та діти, котрі кидають один одному бейсбольний м'яч. Існує ще один термін в бейсболі, котрий в японській має дієслово та іменник. パスボール (pass ball) – ситуація, коли кетчер не може зловити м'яч, котрий кинув пітчер, внаслідок чого раннер або беттер переходить до наступної бази.

Звичайно, не всі васейейго можна зустріти в спортивних новинах. Навіть новини, пов'язані з бізнесом та економікою можуть мати такі слова. 国内ではこれまで約200件のごみ焼却施設の納入実績がありますが、今後は大きく伸びる市場ではありません。施設の更新需要への対応や、納入した施設のアフターサービスに力を入れます [25].

З даного уривку ми можемо зрозуміти, що на сьогоднішній день компанія надала близько 200 установок для спалювання сміття в Японії, і в майбутньому не очікується значний розвиток цієї галузі. Вона сконцентрується на задоволенні попиту щодо модернізації об'єктів і їхнього забезпечення після продажного обслуговування. Нашу увагу привертає слово *アフターサービス (after service)*. Складається це васейейго з прийменника *'after'* та іменника *'service'*, відповідником є *'customer service'*.

Досить часто можна зустріти різноманітні статті, особливо в шоу-бізнесі та спорті, в яких говориться про імідж зірок, атлетів та масових заходів. Не стала виключенням і Федерація Серфінгу Японії. 日本サーフィン連盟では、競技のイメージダウンに加えて、いま懸念していることがあります。それは、30社余の企業と結ぶスポンサー契約です。業績が悪化し、契約を見直し始めた企業があるのです [26].

Також є васейейго, в яких перша частина є іменником, а друга прийменником. Як приклад візьмемо цю частину статті в якій йде мова про шкоду, котра негативно вплинула на імідж федерації і те, що її хвилюють спонсорські угоди біль ніж з 30 компаніями, тому що деякі з них почали переглядати свої контракти у зв'язку з погіршенням власних показників. *イメージダウン (image down)* є універсальним словом, котре можна використати по відношення до будь-кого та будь-чого. Васейейго містить в собі іменник *'image'* та прийменник *'down'*, також варто зазначити той факт, що дане слово не має відповідного в англійській мові.

Окрім раніше згаданого слова, можна зустріти й інші, котрі складаються з прийменника та іменника:

- Антонім до переднього васейейго – イメージアップ (image up) – створювати гарне враження на публіку.
- スタンドイン (stand-in) – ситуація, коли беттер відбиває м'яч за межі бейсбольного поля, хоум ран.
- ベースアップ іноді відбувається скорочення до ベア (base up) – підвищення стандартів заробітної плати.
- シーズンオフ (season off) – час, коли немає спортивних чи будь-яких інших спортивних заходів.
- スピードダウン (speed down) – зменшення швидкості.

3.4. Аналіз васейейго на прикладі сайтів газет

Звичайно, варто звернути увагу і на сайти таких популярних щоденних газет 朝日新聞 та 読売新聞, котрі є одними з найбільш популярних щоденних газет в Японії.

Для японців їжа є надзвичайно важливим елементом культури і кожен японець вважає, що його мама готує найкраще カレーライス. Підтвердженням цього може бути стаття про книжку з найкращими закладами, де можна скуштувати цю страву. 地元の人に聞いたおいしいカレーの店を紹介する「山口県カレー豆本」が、お目見えした。高校生や大学生ら若者が取材・編集に加わり、県内の12市1町の42店が提供するカレーライスやカレーうどん、カレーパンを取り上げた [27].

В цій частині статті говориться про публікацію «Міні-книжки карі Ямагучі», в котрій представлені найкращі ресторани, в яких подають карі, основуючись на відгуках місцевих жителів. В опитуванні та редакції брали

участь учні старших класів та студенти, дана робота містить 42 ресторани з 12 міст та 1 маленького міста префектури, в котрих можна замовити карі з рисом, удон з соусом карі та хліб карі. カレーライス (curry rice) – в англійській мові це словосполучення має інший вигляд. В даному випадку відбувається спрощення, тому що прибирається сполучник ‘and’, англомовний варіант цього виразу ‘curry and rice’. Ще одним васейейго в якому відсутня частина ‘and’ є ジントニック (gin tonic).

Подорожуючи своєю країною, японці вважають невід’ємними зупинки в різноманітних закладах, котрі можуть підняти настрій. 小樽運河に向かう途中、坂口さんは日本海を見渡せる View Cafe に寄ってみました。写真映えすること間違いなしの景色を見ながらカウンター席でワッフルとアイスティーを注文 [28].

По дорозі до водного каналу Отару, пані Сакагучі зупинилися в кафе View Café. Вона замовила вафлі та чай з льодом на касі, насолоджуючись прекрасним пейзажем. アイスティー (ice tea), дане васейейго особливе тим, що в англійській мові дане словосполучення має вигляд ‘iced tea’, як бачимо, відбувається скорочення закінчення ‘-ed’, котре може викликати певні труднощі у японців при її вимові.

Крім раніше згаданого васейейго, в якому спрощується закінчення ‘-ed’, варто згадати: スモークサーモン (smoke salmon) – копчений лосось та コンビーフ (corn beef) – солонина, котра зберігається в залізній банці.

Продовжуючи дану тематику, в Японії можна знайти величезну кількість автоматів з напоями, які користуються надзвичайною популярністю серед японців, особливо це стосується чаю. 元々はオフィス需要を狙ったペットボトル入りコーヒー飲料のシリーズだったが、19年3月と7月に無糖とミルクティーの2種類でペットボトルの紅茶も売り出すと、年末までに計1億5千万本超を売る大ヒットに [29].

В уривку говориться про те, що спочатку серія бутильованих кавових напоїв була орієнтована на офісний попит, компанія випустила два види чаю в пластикових пляшках, несолодкий і молочний чай, в березні і липні 2019 року, і до кінця року вони стали величезним хітом, продавши в цілому більше 150 мільйонів пляшок.

Звертаємо увагу на ミルクティー (milk tea). Як і в минулому прикладі, цього разу також відбувається спрощення та перестановка слів, тому що англійською дана назва напою звучатиме ‘tea with milk’. Таким самим способом утворено й васейейго レモンティー (tea lemon) – чай з лимоном.

Наступний васейейго, котрий ми розглянемо, стане フライパン (fry pan). Як і в попередніх видах лексики, створеної японцями, тут також відбувається спрощення кінцевої частини -ing першого слова, котре є аналогом англійського ‘frying pan’. ちりめんじゃこは、フライパンにバターを熱して、乾燥するまでいためておく [30]. Нагрійте на пательні масло і смажте сушені сардинки допоки не зникне волога. Аналогічно було створено й スタートライン (start line) – лінія, котра намальована в початковій точці перегонів.

Останнім видом васейейго, котрий створений з допомогою скорочень стане ボールペン (ball pen). Прикладом для даного слова послугує уривок статті про виставку робіт художника. 所狭しと並ぶのは、川俣町出身の橋内き英勝さんが折り込みチラシの裏にボールペンで描いた約1万人分の似顔絵だ [31]. На виставці присутні майже 10000 портретів, написаних кульковою ручкою на листівках паном Кіцунай Хідекацу. Дане васейейго ボールペン (ball pen) було створено завдяки скороченню складеного іменника англійського словосполучення ‘ballpoint pen’.

Також за допомогою усічення з’явилися такі слова як:

- ベッドタウン (bed town) – англомовний оригінал (bedroom town), спальний район.

- ハーフコート (half coat) – англомовний варіант (half-length coat), коротке пальто, котре доходить до талії.

Варто згадати ще один вид лексики, створеної японцями з використанням лексичного складу англійської мови. Це вирази та слова, котрі зберігають повне написання оригіналу, однак набувають нового значення під час свого приходу до японської мови.

Наприклад モーニングサービス (morning service).

В японській мові дане слово означає особливе меню з напоями та закусками, котре пропонується зі знижками з самого ранку і до обіду. В англійській мові цей вираз означає «ранкову службу».

食料品や日用雑貨の販売のほか、1年前から店内にイトインコーナーを設け、コーヒーにパンなどを付けた「モーニングサービス」も開始し、地域住民の交流の場として定着した [32]. На додаток до продажу продуктів і повсякденних дрібниць, рік тому в магазині створили відділ для прийому їжі, а також почали подавати хліб та каву з великими скидками, котрі проходять з самого ранку і до обіду, магазин став місцем, де місцеві жителі можуть спілкуватися один з одним. Інше васейейго クローズアップ (close up) в японській мові означає «серйозно взятися за певну справу». В англійській вираз 'close up' – фото великим планом.

Щойно ми розглянули слова, котрі мають абсолютно різне значення в японській та англійській мовах. Однак, є й такі васейейго, які не так сильно відрізняються від «оригіналу». Наприклад カメラマン (cameraman). В японській мові даний вислів означає фотографа, який робить фото для газет та журналів. В англійській це слово використовується для позначення кінооператора. 「日本スポーツ写真協会」(東京)の会員で、一線で活躍するカメラマン44人が撮影した226点が展示されている [33]. На виставці було представлено 226 фото, зроблені 44 найкращими фотографами, котрі є членами «Асоціації японської спортивної фотографії» (Токіо). Ще одним

словом, котре має певні нюанси в значенні є スポーツマン (sportsman). В японській мові це васейейго використовується по відношенню до атлетів або людей, котрі люблять спорт. В англійській sportsman асоціюється з тими, хто любить активний відпочинок: мисливці, рибалки, люди, котрі люблять різноманітні походи та скелелазіння, тощо.

Висновки до Розділу III

Васейейго використовується в різноманітних сферах людської діяльності, тому досить складно визначитися з основними областями їхнього існування. Найчастіше васейейго можна зустріти в мережі. Величезна кількість інформаційних порталів, форумів, чатів та сайтів, котрі спрямовані на певну аудиторію, особливо молодь, часто використовують дану лексику. Тому дослідження на основі таких джерел є найбільш актуальними. Для практичної частини були використані наступні сайти новин – Yahoo!ニュース, NHKニュース та сайти одних з найпопулярніших щоденних газет в Японії – 朝日新聞, 読売新聞, адже найчастіше ЗМІ стають творцями васейейго.

Провівши дослідження даної лексики, стало зрозуміло, що для створення цих слів японці використовують різноманітні частини мови з англійської мови: іменники, прикметники, дієслова та прийменники. Особливим в цих словах є те, що скрізь використовується іменник в поєднанні з іншими частинами мовами, іноді вони змінюють своє положення, у випадку з іменником та прийменником.

Якщо ж говорити про трансформації, котрі відбуваються під час створення васейейго, то варто зазначити, що задля спрощення вимови японці прибирають сполучники та закінчення. Але не завжди такі слова створюються з допомогою різноманітних частин мови чи усічень. Існують і васейейго, котрі зберігають оригінальне написання, однак значення може кардинально відрізнятись або може бути досить схожим, так як сенс, котрий закладений в це слово має нюанси, які не сильно різняться від англомовного варіанту.

ВИСНОВКИ

Історія розвитку японської мови нараховує майже півтори тисячі років. Однією із найважливіших подій в історії Японії є контакти з іноземцями. Внаслідок чого відбулося знайомство Заходу та Сходу, однак найбільш значущим етапом цього процесу став 1868 рік, коли було припинено період самоізоляції. Відбувся вплив різноманітних речей та понять, невідомих до цього, почали з'являтися гайрайго. Після Другої світової війни запозичені слова все більше і більше займали своє положення в лексичному складі японської мови, а наприкінці 20 століття виникли васейейго.

Серед причин появи таких слів, можна виокремити дві:

В Японії відчувається значний вплив сучасної американської культури, внаслідок чого японці часто використовують слова з американської англійської. Результатом цих запозичень й стало створення власної, псевдо-запозиченої лексики.

Іншою причиною появи васейейго можна назвати прагнення до спрощення мови, адже японська мова досягла нового етапу розвитку. Японці хочуть позбутися бар'єру, котрий стримує їхнє спілкування з країнами Заходу. Цією перешкодою виступає ієрогліфічно-силабічний запис, тому новоутворені слова з допомогою морфемного матеріалу англійської мови і записуються катаканою.

Як і будь-яке нове явище, васейейго має неоднозначні відгуки. Молоде покоління постійно використовує дану лексику, котра на їхню думку допомагає зробити мову простішою та сучаснішою. Людям похилого віку не подобаються ці слова, тому що їхнє використання є надмірним і досить часто вони є незрозумілими, так як використовуються в сферах, котрі постійно розвиваються.

Здавалося б, дана лексика створена японцями, тому вони повинні з легкістю розумітися на ній, але під час розгляду досліджень інших науковців

стало зрозуміло, що це не так. Однак американці в загальному плані розуміють васейейго.

Творцями даного виду слів є ЗМІ, тому їх складно віднести до певної сфери використання, однак можна виділити шоу-бізнес, індустрію розваг та спорт, саме ці області і мають найбільшу кількість васейейго.

Щодо способів створення такої лексики, варто зазначити використання різноманітних частин мови англійської мови, а також скорочення слів, що полегшує вимову васейейго. Іноді японці просто змінюють значення оригіналу, завдяки цьому зберігається запис оригіналу, але повідомлення, котре несе це слово буде іншим.

В підсумку даної роботи можна сказати, що васейейго є результатом постійних змін в мисленні японців, котрі відобразилися на мові. В наступному десятилітті тенденція до створення таких слів буде зберігатися, деякі японські слова будуть відходити в минуле, їхнє місце займуть запозичення з інших мов, особливо з англійської.

要約

この研究で出現のプロセスと和製英語の開発および濃縮と日本語でのアプリケーションに関する研究が行われます。

論文のテーマは現代日本語における和製英語の現象になります。私たちは和製英語の歴史についてを書きます。日本語の言語的・社会文化的の特徴を勉強します。卒業論文は理論と実践という 2 つのセクションに分かれています。

本稿の第一章では和製英語の特徴は注目しています。特にこの語彙の言語的・社会文化的な理由と和文史をリサーチします。

第二章では和製英語の分類と作成方法が明らかにします。新聞サイトとニュースのサイトで和製英語を分析します。

私たちは和製英語を探すために、色々なニュースを様々な話題のネットニュース記事を勉強しています。これらの単語はスポーツと経済と暮らしについてニュースなどでよく見かけます。特に、野球や若者を中心とした様々な CM でよく見かけます。

和製英語の最大の特徴は英語の形態素で作られています。時には英単語の綴りはそのままに、意味を変えてしまうこともあります。

和製英語の例：OL オーエル (Office lady), モーニングサービス (morning service), ミルクティー (tea with milk), ファミコン (Family Computer)

キーワード：和製英語、現代日本語、スポーツ、カタカナ語、日本語の進化、青少年言葉。

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алпатов В.М. ОКНО В ЯПОНИЮ: АССОЦИАЦИЯ ЯПОНОВЕДОВ РОССИИ. – М.: 2001. С. 58
2. Белозерова А. В., Локтионова Н. М. Лингвокультурология как лингвистическая дисциплина // Современные проблемы науки и образования. – № 1. 2013 Режим доступа: <https://www.science-education.ru/pdf/2013/1/20.pdf> Наз. с екр.
3. Жупник А.О., Аналіз англiцизмiв як найчисленнiшої групи неологiзмiв спорту <https://lingvj.oa.edu.ua/articles/2015/n55/34.pdf> Назв. з екр.
4. Комарницька Т.К., Комісаров К.Ю. Сучасна японська літературна мова: теоретичний курс: в 2 т. Т.1./ - Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. С. 320
5. Пирогов В.Л. Еволюція системи японського письма і динаміка форм словотвору в японській мові. Наукові студії ХХІ (культура, освіта – антропоцентричні парадигми і сучасний світ). Філософія, Філологія, Педагогіка, Економіка. – Вип. 7, т. 9 – Київ-Буча: вид-во «МІЛЕНІУМ», 2016. С. 30
6. Семенко С.М., Англiцизми в сучасній японській мові: мода чи необхідність: М 74 МОВА І КУЛЬТУРА. (Науковий журнал). – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2018. – Вип. 21. – Т. IV (193). – 372 с. Режим доступу:
https://www.researchgate.net/publication/327704515_LINGUISTIC_PECULIARITIES_OF_TERMS_USED_IN_MODERN_ENGLISH_SCIENTIFIC_AND_TECHNICAL_LITERATURE Назв. з екр.
7. Шерегеда Т.С. Лингвокультурное измерение текста и дискурса : сборник научных статей / под ред. И.В. Кононовой. – СПб. : Изд-во СПбГЭУ, 2019. – 126 с. Режим доступа:

<https://pure.spbu.ru/ws/portalfiles/portal/50618538/2019.pdf#page=120> Назв. с
экр.

8. Шульженко С.Є. Трансформація англійських запозичень у сучасній японській мові / - 2013. - № 9(2). - С. 139-144. - Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=vluf_2013_9%282%29_26 Назв. з екр.

9. Annika Oksanen INTRALINGUAL INTERNATIONALISM English in Japan and 'English Made in Japan' 2010 Режим доступу: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/25659/URN:NBN:fi:juu-201012073143.pdf?sequence=1> Назв. з екр.

10. Fengping Gao Japanese: A Heavily Culture-Laden Language Journal of Intercultural Communication, ISSN 1404-1634, 2005, issue 10. Режим доступу: <https://immi.se/intercultural/nr10/fengping-gao.htm> Назв. з екр.

11. Jane H. Hill, P. J. Mistry, and Lyle Campbell De Gruyter Mouton | 1998
Режим доступу: https://books.google.com.ua/books/about/The_Life_of_Language.html?id=oZUvt645mLMC&redir_esc=y Назв. з екр.

12. James GODDARD Recognition of English Loanwords (waseieigo) Among Japanese University Students» College of Liberal Arts and Sciences, Kitasato University 2017. P. 59 – 66 Режим доступу: https://www.jstage.jst.go.jp/article/kitasatoclas/22/0/22_59/pdf/-char/en Назв. з екр.

13. Natasha Gollin, Examining the Phenomenon of Wasei Eigo: English Pseudo-Loanwords in Japanese, 2013 Режим доступу: <https://dl.tufts.edu/concern/pdfs/5x21ts77w> Назв. з екр.

14. 楊 劍 和製英語の日本語化のプロセスについて—和製英語の語構成による分類と品詞の転換— 佐女短研究紀要 第47集, 2013 Режим

доступу:https://dl.ndl.go.jp/view/download/digidepo_11037845_po_ART0010053_715.pdf?contentNo=1&alternativeNo= Назв. 3 экр.

15. 須部宗生 カタカナ英語と和製英語—最近の傾向を中心として—
環境と経営 第19巻 第2号 (2013年) Режим доступа:
https://shizusan.repo.nii.ac.jp/?action=pages_view_main&active_action=repository_view_main_item_detail&item_id=1250&item_no=1&page_id=4&block_id=54

Назв. 3 экр.

16. 相澤 正夫第2章 外来語の現状に対する意識 Режим доступа:
<https://www2.ninjal.ac.jp/gairaigo/Report126/houkoku2-2.pdf> Назв. 3 экр.

17. 山根 一文 和製英語はどこまで理解されるか：現地(アメリカ合衆国)調査報告(5) Periodical Title 中村学園大学・中村学園大学短期大学部研究紀要 (46):2014, p.37-46 Режим доступа: https://nakamura-u.repo.nii.ac.jp/?action=pages_view_main&active_action=repository_view_main_item_detail&item_id=335&item_no=1&page_id=13&block_id=17 Назв. 3 экр.

18. 山根 一文 和製英語はどこまで理解されるか：現地(カナダ)調査報告(3) Periodical Title 中村学園大学・中村学園大学短期大学部研究紀要 (43):2011, p.143-151 Режим доступа:
<https://core.ac.uk/download/pdf/234603492.pdf> Назв. 3 экр.

19. 山根 一文 和製英語はどこまで理解されるか：現地(イギリス)調査報告(1) Periodical Title 中村学園大学・中村学園大学短期大学部研究紀要 (41):2009, p.151-159. Режим доступа:
<https://core.ac.uk/download/pdf/234603397.pdf> Назв. 3 экр.

20. 山根 一文 和製英語はどこまで理解されるか：現地(オーストラリア)調査報告(2) Periodical Title 中村学園大学・中村学園大学短期大学部研究紀要 (42):2010, p.237-247. Режим доступа:
<https://core.ac.uk/download/pdf/234603397.pdf> Назв. 3 экр.

21. 山根 一文 和製英語はどこまで理解されるか：現地(ニュージーランド)調査報告(5) Periodical Title 中村学園大学・中村学園大学短期大学部研究紀要 (44):2012, p.103-111. Режим доступа:
<https://core.ac.uk/download/pdf/234603397.pdf> Назв. 3 экр.
22. 【引退】高橋朋己を忘れるわけがない...太く、短い 8 年間 西武の低迷期を支えたあの働き Режим доступа:
<https://news.yahoo.co.jp/articles/d26d1e7f0c857e6cc4a30c667f2e9dfb88992d9e>
Назв. 3 экр.
23. 阪神・近本光司 2年目のジックスを跳ねのけ虎の顔に／2年目の明 暗 Режим доступа:
<https://news.yahoo.co.jp/articles/18553d375a538ce85181102a73a256145d805b4f>
24. 【ドラフト】広島育成1位の磐田東高・二俣捕手「周東選手の盗塁を刺したい」指名受けて元球児の父も感激 Режим доступа:
<https://news.yahoo.co.jp/articles/390f1cdbaf69f72fa481936df3f211d0702e481f>
25. 「ごみを焼却発電で世界トップクラス実績のほか洋上風力発電も」本業が苦しくなった日立造船はなぜ環境ビジネスに勝機を見いだしたのか
Режим доступа:
<https://news.yahoo.co.jp/articles/5d459aa43bc756ff74eb9e72ce2a0bb28aae25ea?page=2>
26. 五輪まで1年 岐路に立つアスリート Режим доступа:
<https://www.nhk.or.jp/ohayou/digest/2020/07/0722.html>
27. 「カレー豆本」で味な食べ歩き 42店、大学生らが取材 Режим доступа:
https://www.asahi.com/articles/ASN9J73Q8N9GTZNB003.html?iref=pc_ss_date
28. レンタカーでドライブ！～北海道・小樽運河～ Режим доступа:
<https://www.yomiuri.co.jp/team8/japan/20191122-SYT8T906032/>

29. ペットボトル入り紅茶飲料、新商品続々 生産量も増加 Режим
доступу: https://www.asahi.com/articles/ASN5V351CN5KPLFA003.html?iref=pc_ss_date
30. おじいさんのにぎりめし Режим доступу:
<https://www.yomiuri.co.jp/kodomo/kbook/gochiso/20200818-OYT8T50038/>
31. 「顔日誌」1万人分 Режим доступу:
<https://www.yomiuri.co.jp/local/fukushima/news/20200904-OYTNT50015/>
32. 火曜限定商店3周年へ 女性3人「買い物難民」向け食料品販売
Режим доступу:
<https://news.yahoo.co.jp/articles/3e421f79959070bef31082bf8a5ad5cd99323b5b>
33. ラグビーやテニスの一瞬切り取る 富山・高岡で写真展 Режим
доступу: <https://www.asahi.com/articles/ASNBK6V9LNBKPISC012.html>